

BEGROTING 2027 EN MEERJARENRAMING 2028-2030

“Samen op weg naar een schone omgeving en afvalvrije toekomst”

Gemeenschappelijke regeling van de gemeenten:
Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2027 en de meerjarenraming voor 2028-2030 van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoering organisatie Reinigingsdienst Waardlanden.

Waardlanden is elke dag in beweging. Voor onze inwoners. Voor schone en afvalvrije gemeenten. En voor een organisatie die haar werk goed, veilig en volgens de regels uitvoert.

De afgelopen jaren heeft Waardlanden gebouwd aan een stevig fundament. We zien dat de ingezette koers effect heeft: de hoeveelheid restafval neemt steeds verder af, de kwaliteit van gescheiden grondstoffen verbetert en we verstevigen onze positie als professionele en betrouwbare publieke dienstverlener.

2027 markeert een volgende fase voor Waardlanden. Met de komst van een nieuwe directeur, nieuwe gemeenteraden en nieuwe colleges ontstaat in 2026 een logisch moment om samen vooruit te kijken. Samen starten we met het herijken van onze gemeenschappelijke toekomstvisie. Deze visie geeft richting aan de komende jaren en bouwt voort op de ervaringen en resultaten van de afgelopen periode. In 2027 vertalen we dit naar een nieuw actieplan en gaan daarmee aan de slag. Dat doen we zorgvuldig en met oog voor onze verantwoordelijkheid als publieke organisatie, zoals u van ons gewend bent.

De wereld om ons heen verandert snel, en de onzekerheden nemen toe. Er gebeurt veel in onze branche: grillige grondstofprijzen, onvoorspelbare verwerkingskosten, druk op het energienet, een krappe arbeidsmarkt en snelle digitale ontwikkelingen het zijn factoren die invloed hebben op onze bedrijfsvoering. Ook in 2027 vraagt dit om wendbaarheid en scherpe keuzes.

Het opstellen van deze begroting vraagt zorgvuldigheid. Als Gemeenschappelijke Regeling stellen wij deze begroting al vroeg in het jaar vast. Dat betekent dat we ver vooruit moeten kijken in een omgeving die voortdurend verandert.

Samen op weg

2027 wordt opnieuw een jaar waarin veel van ons wordt gevraagd. Wat vaststaat, is dat we het samen doen: met onze medewerkers, de gemeenten, partners en onze inwoners.

Onze organisatie is de afgelopen jaren gegroeid. Waar die groei eerder vooral flexibel was, zetten we nu stappen richting meer stabiliteit en continuïteit. Steeds meer collega's verbinden zich voor langere tijd aan Waardlanden. Dat versterkt onze kennis, professionaliteit en slagkracht.

Zo bouwen we verder aan één Waardlanden. Voor onze vier gemeenten. Met gezamenlijke verantwoordelijkheid en vertrouwen in de toekomst.

Steeds meer zijn we samen op weg. Als één Waardlanden, voor onze vier gemeenten.

Gorinchem, juni 2026

Arco Bikker
Voorzitter bestuur Waardlanden

Steve Kuils
Directeur Waardlanden

Leeswijzer

Voorwoord	2
Leeswijzer	4
1 DIENSTVERLENING.....	7
1.1 Bestuurlijke samenvatting	8
1.2 Factsheet Financiën	11
1.2.1 Begroting 2027 in één oogopslag	11
1.2.2 Tariefstelling 2027 voor gemeenten	12
1.2.3 Bevoorschotting (bijdragen) 2027 voor gemeenten	14
1.3 Kerngegevens	16
2 BELEIDSBEGROTING.....	18
2.1 Product Afval- en grondstoffenbeheer	18
2.2 Product Overige diensten (DVO's).....	26
2.3 Product Bedrijfsafval.....	28
2.4 Product Algemene baten en lasten	29
3 PARAGRAFEN	33
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	33
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen	36
3.3 Financiering	36
3.4 Bedrijfsvoering.....	39
3.4.1 Personeel.....	39
3.4.2 Leiderschap en interne communicatie	41
3.4.3 Informatisering en automatisering	42
3.4.4 Inkoop en aanbesteden	43
3.4.5 Duurzaamheid	44
3.4.6 Arbo, veiligheid en milieu	46
3.4.7 Juridische control	47
3.4.8 Wet Open Overheid (Woo)	47
3.5 Verbonden partijen.....	49
4 FINANCIËLE BEGROTING	51
4.1 Begroting 2027 en meerjarenraming (MJR) 2028-2030	51
4.2 Uitgangspunten.....	57
4.3 Incidentele baten en lasten.....	59
4.4 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	60
4.5 Investeringsprogramma	60
5 BIJLAGEN	63
5.1 Geprognosticeerde balans.....	63
5.2 Overzicht reserves.....	66

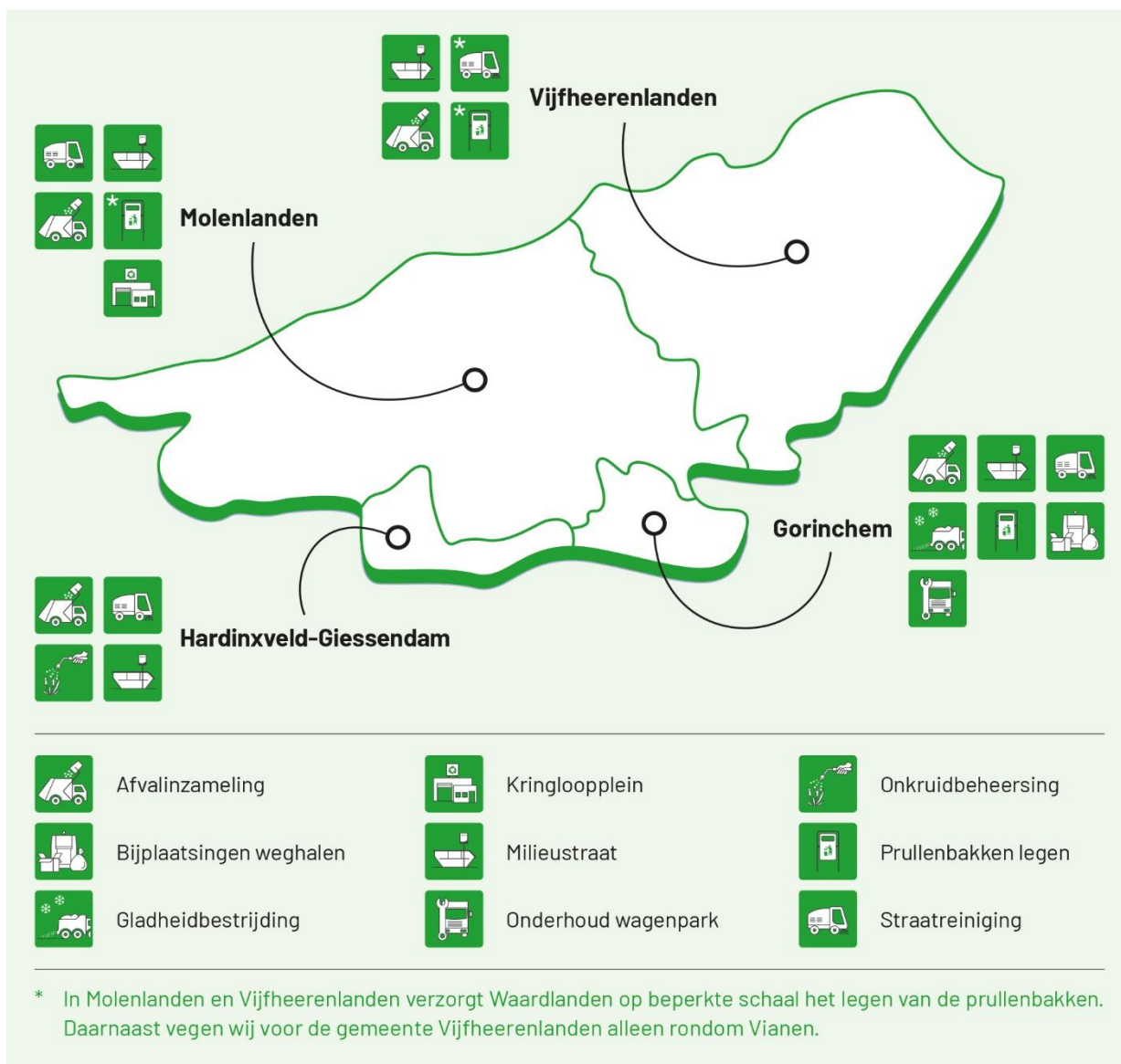
WaardLanden

5.3	Overzicht leningen.....	67
5.4	Voorziening groot onderhoud	69
5.5	Overzicht van personele sterkte en loon- en inhuurkosten.....	69
5.6	Taakvelden	70
5.7	Risicoprofiel	71

DIENSTVERLENING

1 DIENSTVERLENING

Infographic 1: Dienstverlening WaardLanden in de vier gemeenten in 2025

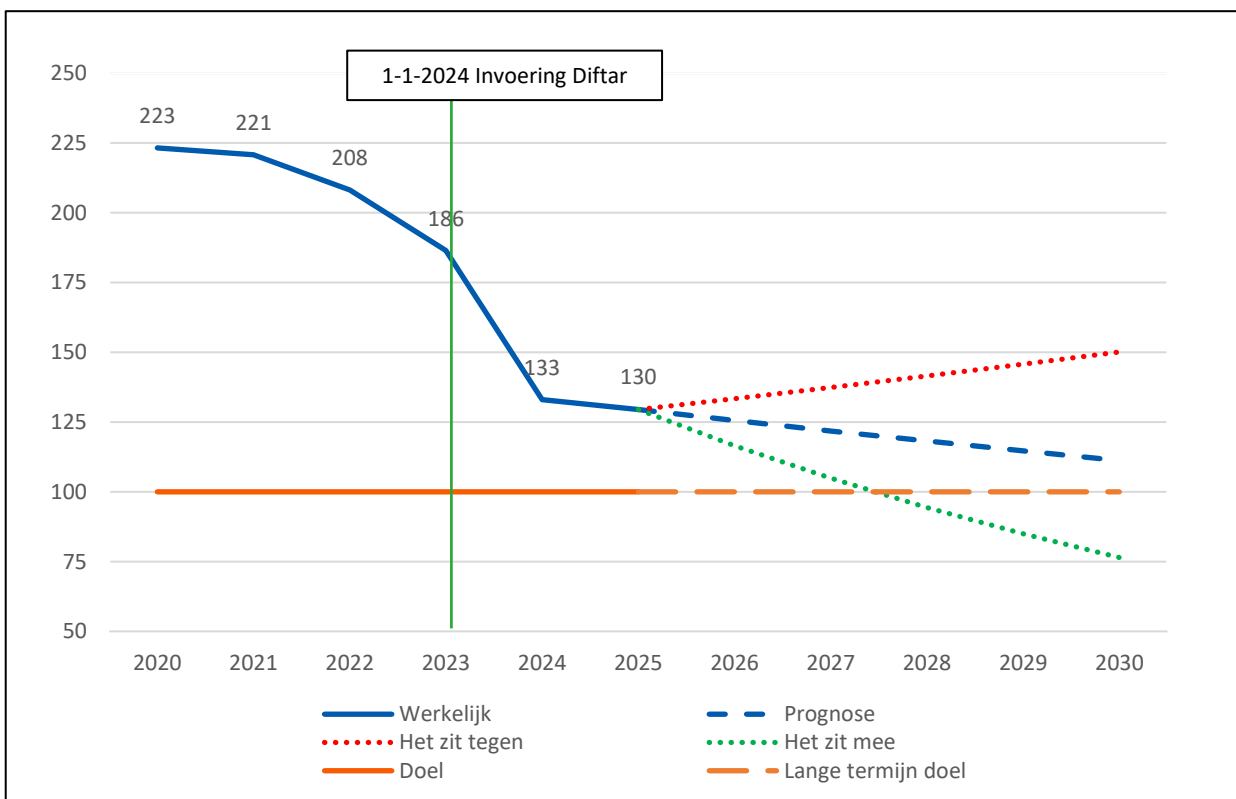
1.1 Bestuurlijke samenvatting

Inleiding

De begroting 2027 is opgesteld op basis van de Kaderbrief 2027 en wijkt af van de meerjarenraming 2027 uit 2025. De belangrijkste oorzaken zijn: uitbreiding van de personele formatie, hogere inhuur- en materieelkosten, stijgende afschrijvings- en rentelasten door investeringen met langere doorlooptijden, hogere kantoorkosten door verdere digitalisering, en stijgende verwerkingskosten door belastingen en CO₂-heffingen. De totale lasten en baten stijgen ten opzichte van 2026 beide met € 4,2 miljoen, waardoor de begroting structureel in evenwicht blijft. Uitgangspunt voor deze begroting is dat voor 2027 geen systeemwijzigingen of politiek gevoelige maatregelen worden doorgevoerd.

Beleidsbegroting

Het Afval- en grondstoffenbeheer richt zich op het inzamelen van huishoudelijk afval en grondstoffen voor vier gemeenten, met als doel het restafval terug te brengen naar maximaal 100 kg per inwoner en schone grondstofstromen te realiseren richting een circulaire economie in 2050.

Grafiek 1: Kilogram restafval per inwoner

In 2027 wordt de huidige koers uit de strategienota en de tussentijdse evaluatie van 2025 voortgezet. In deze strategienota zijn de milieudoelstellingen centraal gesteld met als belangrijkste doelstelling het terugdringen van restafval naar maximaal 100 kg per inwoner. Het ingezette beleid is effectief, maar de dalende trend vlakkt af, naar 130 kg per inwoner in 2025. Van 2026 tot medio 2027 doorlopen we zorgvuldig het proces om te komen tot een nieuwe visie en een bijbehorend Uitvoeringsplan (voorheen strategienota).

Naast betrouwbare dienstverlening ligt de nadruk op het borgen en bijsturen van maatregelen die gedragsverandering bij inwoners stimuleren, zoals inzet van milieucoaches, communicatie, Afvalvrije Scholen, het circulaire netwerk en ketensamenwerkingen.

Daarnaast wordt de inzamel- en verwerkingsinfrastructuur versterkt. Wijkverzamel- en afzetcontainers worden gefaseerd vernieuwd en het nieuwe AfvalRis-systeem biedt betere digitale ondersteuning voor inzameling, registratie en procesoptimalisatie.

De verwerkingskosten worden in toenemende mate beïnvloed door marktontwikkelingen en externe factoren, zoals stijgende verwerkingstarieven en oplopende CO₂-heffingen. Deze ontwikkelingen liggen grotendeels buiten de directe beïnvloedingssfeer van Waardlanden. Binnen de bestaande kaders volgt Waardlanden deze ontwikkelingen nauwgezet en maakt zij de financiële effecten hiervan inzichtelijk voor de deelnemende gemeenten.

Het product Overige diensten (Dienstverleningsovereenkomsten) biedt gemeenten aanvullende diensten, zoals straatreiniging, onkruidbestrijding, veegvuil, gladheidsbestrijding, graffiti verwijderen en onderhoud van materieel. In 2027 worden de DVO's afgestemd en waar nodig herzien om beter aan te sluiten bij de actuele behoeften van de gemeenten. Zo wordt voor 2027 de DVO Onkruidbestrijding in Gorinchem toegevoegd.

Het product Bedrijfsafval betreft de inzameling van bedrijfsafval in samenwerking met Netwerk N.V. Waardlanden voert de inzamelactiviteiten namens Reinigingsbedrijf Waardlanden B.V. uit. Voor 2027 zijn er geen ingrijpende veranderingen voorzien; de dienstverlening en de financiële afspraken blijven gelijk, en de baten en lasten zijn structureel in de begroting opgenomen.

Het product Algemene baten en lasten omvat kosten zoals overhead, rente en vennootschapsbelasting. Kosten zonder directe relatie met een specifiek product worden verdeeld over de producten: Afval- en grondstoffenbeheer, Overige diensten (DVO's) en Bedrijfsafval. Voor 2027 zijn geen bijzondere afwijkingen of beleidsmatige wijzigingen voorzien; de toepassing van deze verdeling blijft ongewijzigd.

Versterking bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling

In 2027 zetten wij de ingezette lijn voort om de interne organisatie van Waardlanden verder te professionaliseren. Waar in 2022 en 2023 de nadruk lag op het leveren van voorzieningen en dienstverlening aan inwoners, en in 2024–2025 op het verbeteren van de bedrijfsvoering, verschuift deze in 2027 naar het duurzaam versterken van de interne organisatie.

Het doel is om de organisatie naar een volgende ontwikkelfase te brengen: een toekomstbestendige, wendbare en goed beheersbare organisatie die voldoet aan wet- en regelgeving en optimaal gebruik maakt van digitalisering. Om dit te bereiken wordt ingezet op de professionele ontwikkeling van medewerkers, uitbreiding van personele capaciteit en gerichte inzet van specifieke expertise. Daarnaast worden digitalisering, automatisering en procesoptimalisatie verder versterkt, wat de efficiëntie van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van dienstverlening ondersteunt en beter laat aansluiten op beleidsdoelen zoals afvalreductie, afvalscheiding en duurzaamheid.

Tarieven afvalinzameling en afvalverwerking

In de onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van het gemiddelde tarief voor afvalinzameling en afvalverwerking in vergelijking met 2026 toegelicht. In de kaderbrief hebben we een eerste indexatie van het tarief gepresenteerd. Verdere uitwerking in deze begroting resulteert in het onderstaande tarief.

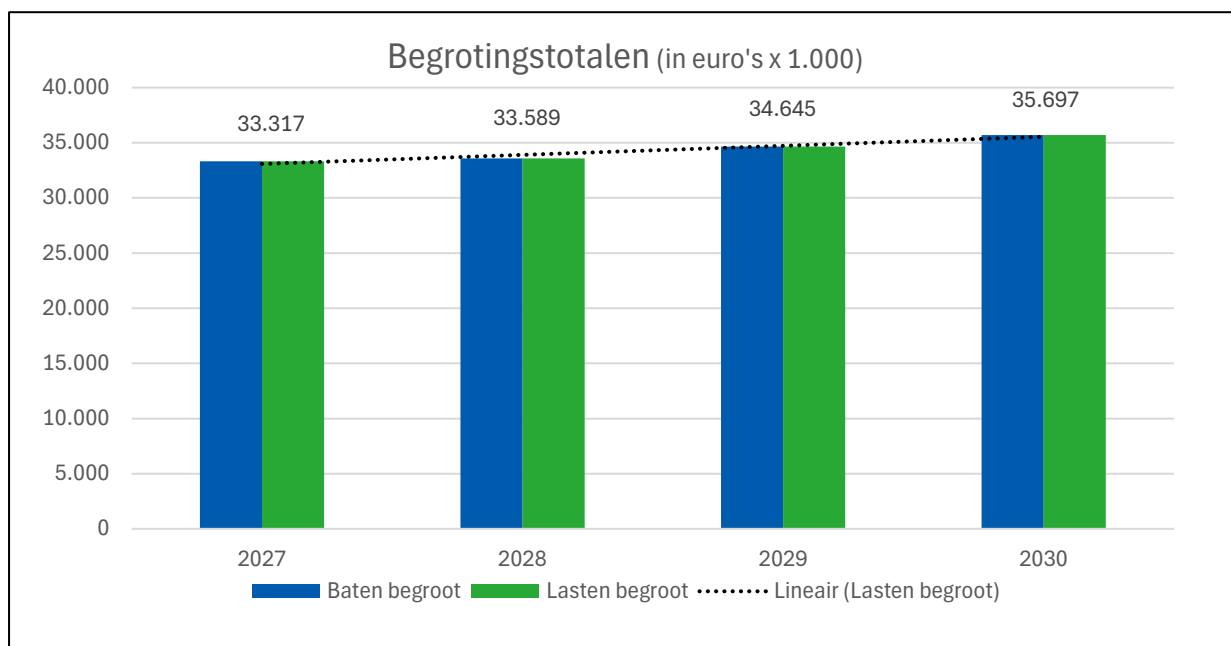
Tariefstelling Afvalinzameling (bedragen in euro)	Afval- inzameling	Afvalverwerking		Totaal	
		met diftar	zonder diftar	met diftar	zonder diftar
Tarief 2026 begroting	272,73	60,19	84,45	332,93	357,18
Mutatie ten opzichte van tarief 2026	32,15	3,39	11,43	35,54	43,58
Tarief 2027	304,88	63,59	95,87	368,47	400,76
% mutatie ten opzichte van 2026	11,8%	5,6%	13,5%	10,7%	12,2%
Verschil met diftar / zonder diftar		-13,4%		-2,4%	

Tabel 1: Tariefstelling afvalinzameling 2027 voor gemeenten

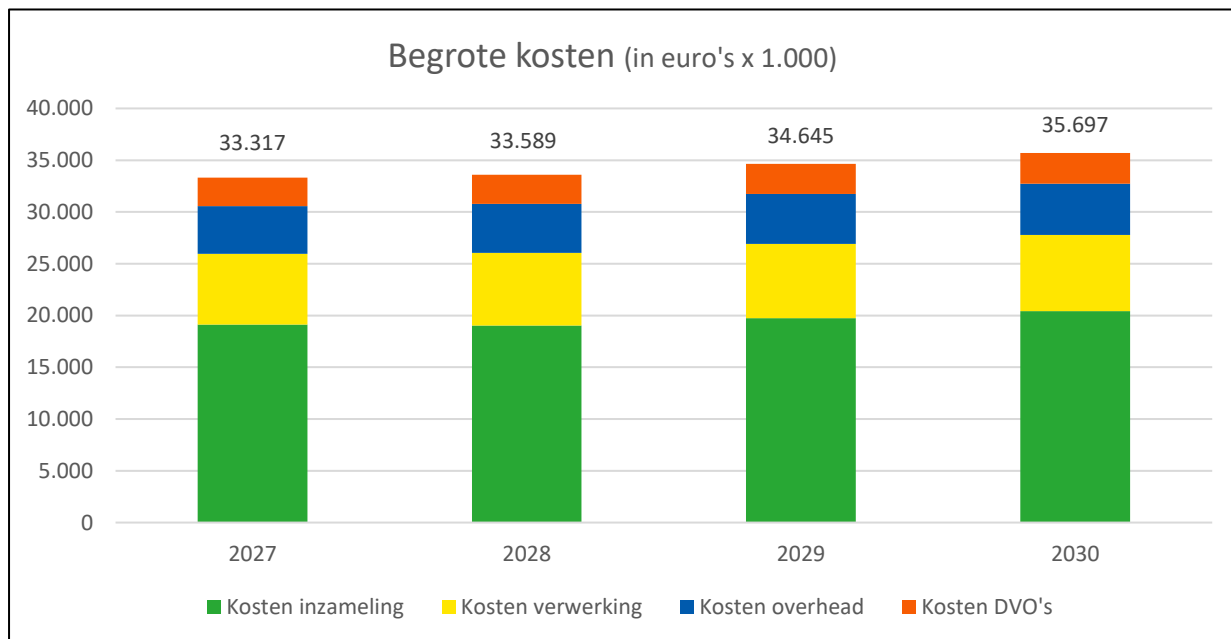
Uit de tabel blijkt dat het gemiddelde tarief voor afvalinzameling en -verwerking (met diftar) in 2027 met 10,7% stijgt ten opzichte van de begroting voor 2026: van € 332,93 naar € 368,47. Zonder diftar bedraagt de stijging 12,2%, waarbij het gemiddelde tarief oploopt van € 357,18 naar € 400,76. Deze verhogingen zijn voornamelijk toe te schrijven aan stijgende personeelskosten en hogere verwerkingskosten van de verschillende afvalstromen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 1.2.2 (Tariefstelling 2027 voor gemeenten).

1.2 Factsheet Financiën

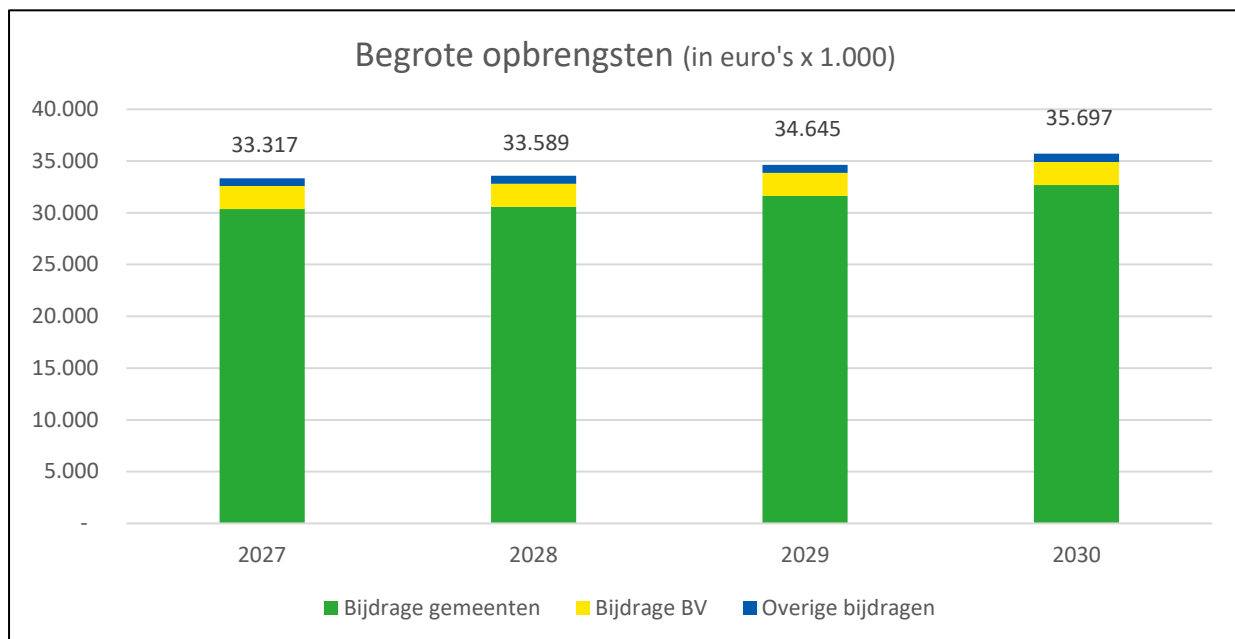
1.2.1 Begroting 2027 in één oogopslag

Grafiek 2: Meerjarige ontwikkeling begroting

Grafiek 3: Meerjarige kostenontwikkeling begroting

Grafiek 4: Meerjarige opbrengstenontwikkeling begroting

1.2.2 Tariefstelling 2027 voor gemeenten

Door de invoering van het recycletarief ontstaat er een gedifferentieerd samengesteld tarief: één met het recycletarief en één zonder. Het tarief voor de inzameling blijft in beide gevallen hetzelfde. Het verschil in het totaal tarief wordt bepaald door de kosten van de afvalverwerking.

Ontwikkeling tarief afvalinzameling en verwerking <i>(bedragen in euro)</i>	met diftar		zonder diftar	
Gemiddeld tarief afvalstoffenheffing 2026		332,93		357,18
Organisatie				
Personeelskosten (prijnsindexen MEV, markttarieven, FTE)	28,54		28,54	
Marktontwikkelingen				
Verwerking afvalstromen en grondstoffen	9,14		17,18	
Verwerkingsopbrengsten	-6,98		-6,98	
Totaal markt- en volume-effecten		30,70		38,74
Overige kostenontwikkelingen				
Overige mutaties per saldo		4,84		4,84
Gemiddeld tarief afvalinzameling en verwerking 2027		368,47		400,76

Tabel 2: Ontwikkeling tarief afvalinzameling en afvalverwerking samen per 2027

De grootste stijging in kosten is te zien bij de personeelskosten. Dit komt deels door de gehanteerde indexering van 5,7% voor 2027. Deze indexering is aangegeven in de kaderbrief en daarin is uitgegaan van de prijsindexen uit de Macro Economische Verkenningen 2027, die zijn gepubliceerd in de septembercirculaire 2025, van het Centraal Planbureau. Daarnaast is de formatie op specialistische functies uitgebreid met 6,56 fte om de beoogde duurzame versterking van de bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling te realiseren. De kosten voor inhuur stijgen doordat ingehuurde medewerkers volgens de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (WAADI) recht hebben op dezelfde arbeidsvoorwaarden als eigen personeel (cao). Deze verhoging geldt vanaf januari 2026 en is verwerkt in de begroting 2027.

Een andere belangrijke oorzaak van de tariefstijging zijn de toegenomen verwerkingskosten van € 638.000 ten opzichte van de begroting van 2026. Deze stijging wordt veroorzaakt door structurele ontwikkelingen in de afval- en grondstoffenmarkt: een hoog aanbod van recyclables in combinatie met beperkte afzetmogelijkheden leidt tot hogere tarieven. Daarnaast neemt de CO₂-heffing voor verbrandingsinstallaties vanaf 2027 merkbaar toe, mede door de gefaseerde afbouw van de afvalverbrandingsinstallatie-correctiefactor (AVI-correctiefactor). De stijging is vooral zichtbaar bij huis-aan-huisinzameling en grofvuil.

De ontwikkelingen in de overige kosten betreffen met name stijgende kantoorkosten als gevolg van verdere automatisering en de inhuur van externe expertise, evenals hogere materielekosten door reparatie en onderhoud vanwege de veroudering en afnemende kwaliteit van afzet- en wijkverzamelcontainers.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4.1 (Begroting 2027 en meerjarenraming (MJR) 2028-2030).

Bovenstaande ontwikkelingen leveren per saldo een tariefstijging (met diftar) op van € 35,54 (10,7%). Voor het tarief zonder diftar betekent dit een stijging van € 43,58 (12,2%).

1.2.3 Bevoorschotting (bijdragen) 2027 voor gemeenten

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële bijdrage per deelnemende gemeente voor 2027, zowel voor de afvalinzameling als de afvalverwerking. Onder deze tabel volgt een tabel met de percentages per gemeente ten opzichte van de begroting 2026.

Bijdragen Afvalinzameling en -verwerking <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Tarief	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Vijfheerenlanden
	totaal	met diftar	met diftar	met diftar	zonder diftar
Aansluitingen (<i>aantallen</i>)	69.760	17.998	7.816	18.206	25.740
Afvalinzameling	304,88	5.487	2.383	5.551	7.848
Afvalverwerking diftar	63,59	1.144	497	1.158	-
Afvalverwerking zonder diftar	95,87	-	-	-	2.468
Aan Waardlanden te betalen (diftar)	368,47	6.632	2.880	6.708	
Aan Waardlanden te betalen (zonder diftar)	400,76				10.315
Totaal door Waardlanden te ontvangen		6.632	2.880	6.708	10.315

Tabel 3: Bijdragen afvalinzameling en -verwerking per gemeente in 2027

Bijdragen Afvalinzameling en -verwerking <i>verschil in % t.o.v. 2026</i>	Tarief	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Vijfheerenlanden
	totaal	met diftar	met diftar	met diftar	zonder diftar
Aansluitingen	0,8%	0,4%	1,5%	0,6%	1,0%
Afvalinzameling	11,8%	12,3%	13,5%	12,5%	12,9%
Afvalverwerking diftar	5,6%	6,1%	7,2%	6,3%	
Afvalverwerking zonder diftar	13,5%				14,7%
Aan Waardlanden te betalen (diftar)	10,7%	11,2%	12,3%	11,3%	
Aan Waardlanden te betalen (zonder diftar)	12,2%				13,4%
Totaal door Waardlanden te ontvangen		11,2%	12,3%	11,3%	13,4%

Tabel 4: Bijdragen afvalinzameling en -verwerking per gemeente ten opzichte van de begroting 2026

Voor de gemeenten betekent bovenstaande tariefstelling de volgende voorschotbijdragen voor afvalinzameling. Daarnaast zijn de voorschotbijdragen voor de separate DVO's opgenomen, zoals Waardlanden deze in de begroting 2027 heeft verwerkt.

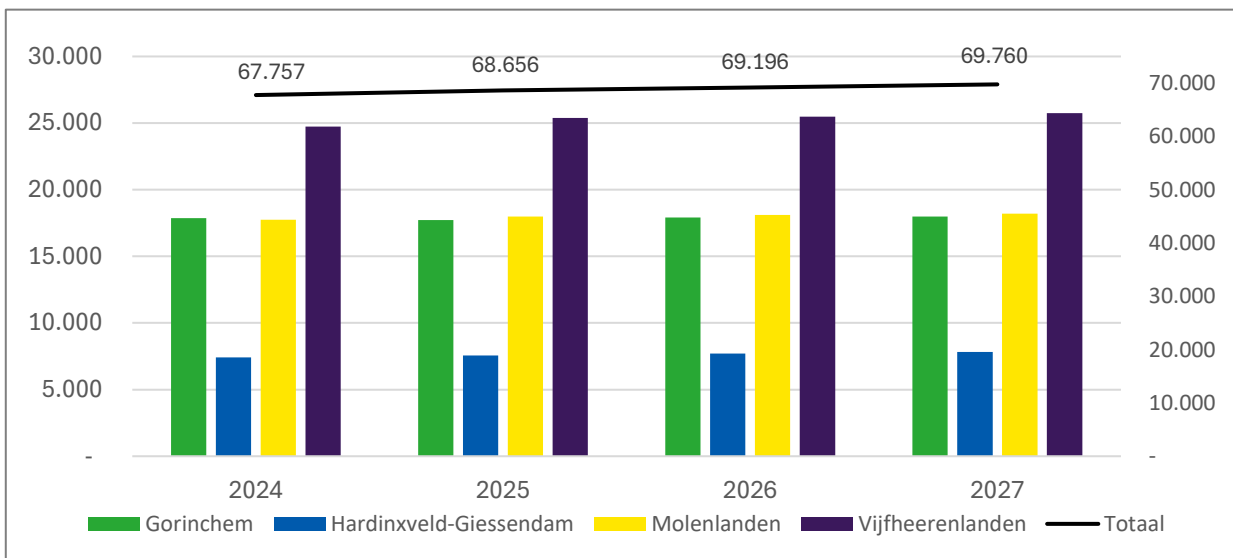
Bijdragen gemeenten TOTAAL <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Totaal	Gorinchem	Hardinxveld- Giessendam	Molenlanden	Vijfheeren- landen
		met diftar	met diftar	met diftar	zonder diftar
Totaal Afvalinzameling gemeenten	26.535	6.632	2.880	6.708	10.315
DVO's gemeenten					
Straatreiniging	1.050	638	96	138	178
Onkruidbestrijding	760	600	160	-	-
Veegvuil/Veegslib	173	107	22	6	38
Extra (prullenbakken)	455	455	-	-	-
Extra (bijplaatsingen)	110	110	-	-	-
Gladheidsbestrijding	117	117	-	-	-
Graffiti	15	15	-	-	-
Polderbus	90	-	-	63	27
Onderhoud materieel	154	154	-	-	-
CTA (composteerbaar tuinafval) en puin	60	-	14	10	36
Totaal DVO's gemeenten	2.984	2.196	292	217	280
Totaal aan Waardlanden te betalen	29.520	8.828	3.172	6.925	10.595

Tabel 5: Voorschotbijdragen en DVO's per gemeente in 2027

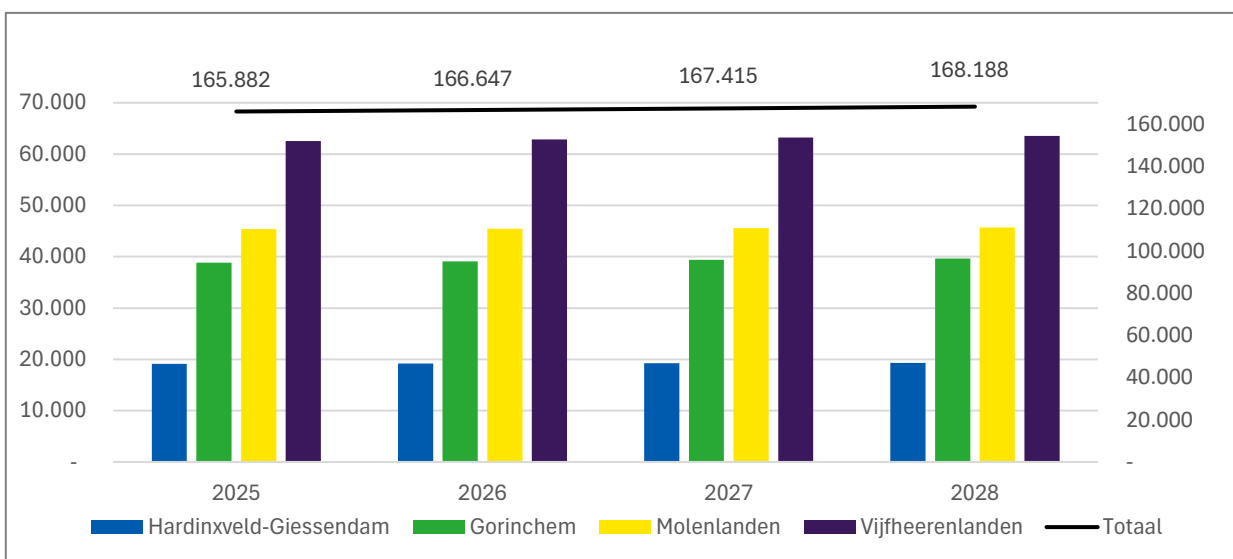
Voor een deel van de dienstverlening was tot voor kort geen actuele DVO beschikbaar. In 2025 zijn de DVO's opgesteld en/of herzien, zodat de afspraken aansluiten op de actuele situatie. Niet alle DVO's zijn echter al definitief of ondertekend. In 2026 wordt hier vervolg aan gegeven en vinden gesprekken plaats met alle betrokken gemeenten om voor lopende en toekomstige werkzaamheden duidelijke afspraken vast te leggen.

1.3 Kerngegevens

Waardlanden werkt voor de vier gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden. In totaal gaat het om ruim 69.000 aansluitingen. Hiermee bedoelen we: iedere wooneenheid waarvoor een heffingsplicht geldt, ongeacht of er sprake is van bewoning, kwijtschelding of leegstand. Deze ontwikkeling in de wooneenheden heeft gevolgen voor de ontwikkeling van de kosten van Waardlanden. Dit zien we terug in de toenemende baten en lasten van de afgelopen jaren. In de onderstaande grafieken is de ontwikkeling van het aantal aansluitingen per gemeente gedurende de periode 2024 tot en met 2027 weergegeven en de ontwikkeling van het (verwachte) aantal inwoners voor de periode 2025 tot en met 2028.

Grafiek 6: Ontwikkeling aantal aansluitingen 2024-2027

Grafiek 7: Ontwikkeling aantal inwoners 2025-2028

BELEIDSBEGROTING

2 BELEIDSBEGROTING

2.1 Product Afval- en grondstoffenbeheer

Inleiding

Dit product gaat over het inzamelen van huishoudelijke afvalstromen en grondstoffen. Het product Afval- en grondstoffenbeheer dat Waardlanden uitvoert voor de vier gemeenten heeft een directe relatie met de doelstelling om restafval te verminderen tot maximaal 100 kilo per inwoner per jaar, zorgen voor schone grondstofstromen, en het stap voor stap toewerken naar een circulaire economie in 2050.

Van 2026 tot medio 2027 doorlopen we zorgvuldig het proces om te komen tot een nieuwe visie en een bijbehorend Uitvoeringsplan (voorheen strategienota). Daarbij is er voldoende ruimte voor de nieuwe directeur en de nieuwe bestuurs- en raadsleden om input te leveren aan de nieuwe visie.

Voor de begroting 2027 houden we daarom vast aan de huidige koers, zoals vastgelegd in de strategienota en de tussentijdse evaluatie van mei 2025. Uitgangspunt voor deze begroting is dat in 2027 geen systeemwijzigingen of politiek gevoelige maatregelen worden opgenomen. De focus ligt op het verder verfijnen van onze aanpak en werkwijze en het inspelen op veranderende wet- en regelgeving, zoals het Circulair Materialen Plan (CMP) en ontwikkelingen in de markt. Eventuele financiële gevolgen van de nieuwe visie en het Uitvoeringsplan verwerken we op een later moment via een begrotingswijziging.

Marktontwikkelingen

De afgelopen jaren is de afzet en de verwerking van grondstoffen meer en meer onder druk komen te staan. Hoog aanbod van recyclebare grondstoffen en een beperkte mogelijkheid tot afzet leidt er toe dat verwerkers het lastig hebben. De prijzen voor gerecycled materiaal staan onder druk en de tarieven voor het verwerken van grondstoffen stijgen. De verwachting is dat deze ontwikkeling ook in de nabije toekomst niet zal veranderen. Op veel van deze ontwikkelingen hebben wij als Waardlanden maar beperkte invloed.

Vanuit de Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) wordt de verantwoording voor de afvalfase van een product steeds meer bij de producenten gelegd. In de keten van recycling vervullen de gemeenten, en dus ook Waardlanden, een belangrijke rol als het gaat om de inzameling van deze afvalstromen. En omdat wij hier vervolgens een vergoeding voor krijgen, zal ook steeds meer aandacht komen voor de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

Uitgebreide Producten Verantwoordelijkheid (UPV)

We verwachten uitbreiding/wijziging van de Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheden (UPV's), waarmee steeds meer de verantwoordelijkheid en kosten van afval bij de vervuilende industrieën komt te liggen. Met name de ontwikkelingen in de UPV's voor textiel, pmd en single use plastics hebben invloed op de begroting van Waardlanden. Het is nu nog lastig om aan te geven hoe de nieuwe UPV's effect gaan hebben in 2027. Doel van elke UPV is wel om de hoeveelheid recyclebaar materiaal te vergroten.

Voor textiel en pmd wordt er met branchepartijen gewerkt aan een ketenovereenkomst. Voor beide grondstofstromen hebben de marktpartijen inmiddels een "hoofdlijnenakkoord" gesloten. Omdat deze akkoorden op hoofdlijnen zijn, is nog niet precies bekend wat de impact hiervan zal worden op de vergoedingen die wij voor deze grondstofstromen zullen krijgen. De verwachting voor het pmd is in ieder geval dat de opbrengsten lager zullen zijn dan nu het geval is. Meer informatie over UPV's vindt u [hier](#).

Afvalstoffenbelasting, CO₂-heffing, afvalverbrandingsinstallatie-correctiefactor en "Plastic-taks"

Op de afvalstoffenbelasting wordt in de begroting 2027 de gebruikelijke indexering toegepast; verder vindt naar verwachting geen verhoging plaats. Boven op de Afvalstoffenbelasting legt het Rijk sinds 2021 CO₂-heffing op. Tot 2025 gold voor Afvalverbrandingsinstallaties een vrijstelling. Sinds 2025 wordt deze vrijstelling uitgefaseerd via de afvalverbrandingsinstallatie-correctiefactor (AVI-correctiefactor). Hierdoor stijgen de kosten voor de verbranding van restafval. De CO₂-heffing bedraagt in 2027 nog ongeveer € 17,50 per ton en loopt op tot wel € 80 per ton in 2030.

In 2025 is daarnaast aangekondigd dat het begrotingstekort van het Rijk deels wordt doorgeschoven naar de afvalsector, onder meer via aanpassingen in de afvalstoffenbelasting. Dit kan vanaf 2028 leiden tot een verdere stijging van deze belasting. Op 27 november 2025 is hierover een motie aangenomen in de Tweede Kamer. Daarmee ontstaat ruimte om deze maatregel te herzien. In de meerjarenbegroting hebben we daarom nog geen rekening gehouden met deze ontwikkeling.

Circulaire economie

Het nieuwe kabinet onderstreept het belang van een circulaire economie en geeft dit thema opnieuw een stevige plek in het coalitieakkoord. Hoe maatregelen, zoals afvalpreventie, verder worden uitgewerkt en wat dit betekent voor de aanpak van Waardlanden, is op dit moment nog niet duidelijk. Wel is eind 2025 het Circulair Materialen Plan vastgesteld (zie kader).

Circulair materialenplan 1 (CMP1)

Het Circulair Materialen Plan (CMP) is eind 2025 vastgesteld en vervangt het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP3). Het geeft richting aan hoe we in Nederland omgaan met afval en grondstoffen.

De focus ligt op het voorkomen van afval en het beter hergebruiken van materialen.

Voor Waardlanden betekent dit vooral: blijven inzetten op goed scheiden, hergebruik en het verder verbeteren van de kwaliteit van grondstoffen.

Wat willen we bereiken?

Strategienota: Afvalstoffendriehoek in balans

De strategienota uit 2021 heeft als rode draad het vinden van een goede balans tussen kosten, milieu en service: de afvalstoffendriehoek. Daarbij ligt de nadruk op het terugdringen van de hoeveelheid restafval per inwoner.

In de vigerende strategienota zijn tien aandachtspunten benoemd, met een bijpassend pakket aan maatregelen.

Uit de tussentijdse evaluatie van de strategienota blijkt dat een aantal aandachtspunten door het huidige beleid is opgelost, zoals hoge kosten door afvaltoerisme en bedrijfsafval. Ook laat de evaluatie zien dat het gevoerde beleid effect heeft: er zijn significante "minder-meerkosten". Dit houdt in dat de kosten minder hard stijgen dan dat ze zouden zijn gestegen zonder het huidige beleid.

Tegelijk zien we dat in de strategienota beschreven ondersteunende maatregelen, zoals communicatie en het gebruik van data met behulp van een grondstoffenmonitor een grotere rol kunnen spelen bij de resterende opgaven. Ook heeft het nieuwe beleid invloed op hoe inwoners de dienstverlening ervaren.

Daarnaast vragen marktontwikkelingen en het Circulair Materialen Plan (CMP) om meer samenwerking in de keten.

Op basis van deze inzichten zijn de tien aandachtspunten van de strategienota geactualiseerd binnen de bestaande kaders van de strategienota (zie kader).

Minder (rest)afval, schone grondstoffen en tevredenheid

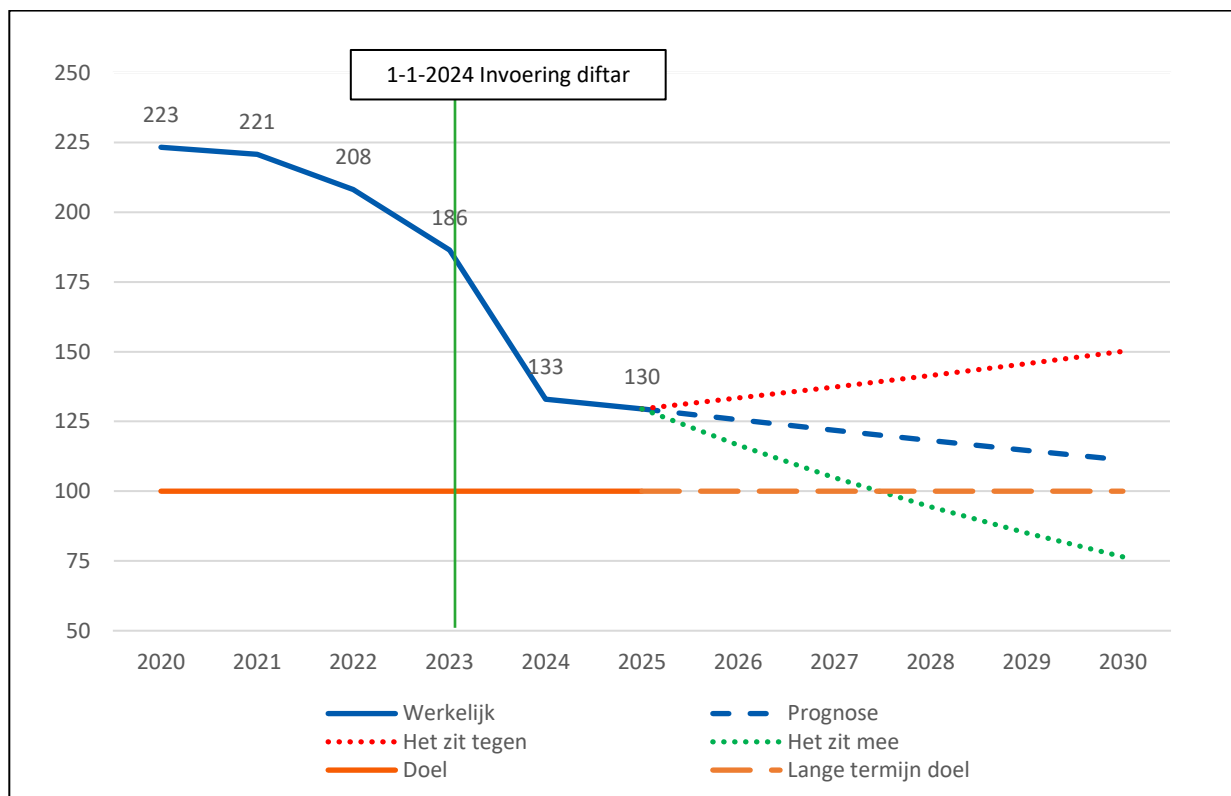
We blijven sturen op gemiddeld maximaal 100 kilorestafval per inwoner, een scheidings- en recyclepercentage van minimaal 65% en een totale hoeveelheid afval en grondstoffen van gemiddeld maximaal 300 kilo per inwoner. Tegelijk zorgen we voor goede dienstverlening aan inwoners. Service die bijdraagt aan het voorkomen van afval en beter scheiden staat daarbij voorop. We streven ernaar dat inwoners onze dienstverlening opnieuw waarderen met een ruime 7. Dit doen we met oog voor betaalbaarheid, zodat de balans tussen kosten, milieu en service – de afvalstoffendriehoek – verder verbetert.

Geactualiseerde 10 aandachtspunten

1. Er zitten nog veel grondstoffen in het restafval.
2. Er zit nog veel vervuiling in grondstoffen (met name pmd).
3. Er zitten nog waardevolle materialen (grondstoffen & kringloop) in grofvuil.
4. Er is te weinig aandacht voor afvalpreventie vanuit WL & gemeenten.
5. Voorzieningen milieustraten zijn niet optimaal (m.n. VHL).
6. Inwoners gebruiken ontwijkroutes (o.a. bijplaatsingen).
7. Ervaring van het serviceniveau door inwoners is (tijdelijk) gedaald.
8. Verwerkingskosten gaan harder stijgen dan reductie restafval/ verhoging efficiency.
9. Ketensamenwerkingen kunnen verder uitgebouwd worden
10. Grondstoffenmonitor is nog niet geoptimaliseerd.

Er zijn veel factoren van invloed op onze belangrijkste beleidsindicator, de hoeveelheid restafval per inwoner. Het risico bestaat dat we onze doelstelling niet behalen, of zelfs dat de hoeveelheid restafval per inwoner weer gaat stijgen, in lijn met de landelijke trendbreuk in 2024 ([bron CBS](#)). Onderstaande grafiek geeft de prognose weer.

Grafiek 8: Kilogram restafval per inwoner

Wat gaan we daarvoor doen?

We zoeken naar nieuwe impulsen die we kunnen geven binnen de bestaande kaders en middelen. Daarnaast plannen we twee kostbare en/of arbeidsintensieve maatregelen uit de strategienota voor 2028 en 2029: het betreft chippen of stickeren van containers en de inzameling op basis van vulgraad.

Dienstverlening: Huis- aan-huis inzameling

Onze ophaalfrequentie, dichtheid en bereikbaarheid van onze faciliteiten zijn en blijven van bovengemiddeld niveau. We blijven doorlopend onze inzamelsystemen en routes verbeteren om de (financiële) voordelen van het ingezette beleid te realiseren. We gaan steeds meer dynamisch inzamelen en zorgen voor betere stuurinformatie. De meest impactvolle efficiency-maatregel hierin is het inzamelen op basis van vulgraad. Deze maatregel is gekoppeld aan de vervanging van ons primaire systeem AfvalRis. De werkelijke invoering

van rijden op vulgraad kan daardoor pas na de overstap van het primaire systeem plaatsvinden en plannen we daarom voor 2029.

Door de afnemende hoeveelheid restafval is er overcapaciteit bij verzamelcontainers restafval. Waar mogelijk zetten we deze in voor de inzameling van grondstoffen, zoals textiel en indien haalbaar luiers. Het plaatsen van nieuwe inzamelfaciliteiten beperken we zoveel mogelijk.

Het wagenpark beleid is momenteel gericht op instandhouding.

Dienstverlening: Milieustraten

Steeds meer materialen kunnen worden hergebruikt of gerecycled. Waar mogelijk bieden we inwoners de gelegenheid steeds meer grondstofstromen en materialen apart in te leveren, in plaats van als grofvuil. Zo zorgen we ervoor dat deze materialen opnieuw gebruikt kunnen worden.

De milieustraten in Vijfheerenlanden zijn aan vervanging of modernisering toe. Dit kan niet op de huidige locaties. Ondanks jaren van verkenning, (in samenwerking met gemeente Vijfheerenlanden), is er tot op heden geen zicht op geschikte locaties. Daarom is vervanging voorlopig als PM-post opgenomen in de meerjarenbegroting vanaf 2030.

We rekenen op een succesvolle pilot met de mobiele milieustraat in 2026 en zijn voornemens deze inzet in 2027 voort te zetten. Een mobiele milieustraat draagt bij aan extra service en meer gescheiden inzameling van klein grof huishoudelijk afval. De kosten hiervoor zijn niet in de begroting 2027 opgenomen.

Service en gedragsverandering

We zetten sterk in op goed scheiden én het voorkomen van afval. De focus voor goed scheiden ligt vooral op pmd, gevolgd door gft, textiel, oud papier en glas. Voor preventie ligt de nadruk bij fijn huishoudelijk afval op luiers en gft. Bij grof afval op herbruikbaar huisraad en bouwmaterialen.

Service

De service voor onze inwoners blijft hoog. We geven daarbij voorrang aan service die helpt bij goed scheiden en het voorkomen van afval. We verbeteren onze werkwijze doorlopend, zorgen voor gerichte scholing van medewerkers en volgen signalen uit klachten actief op.

Integrale aanpak schone grondstoffen

Om het ingezette beleid goed tot zijn recht te laten komen zijn de afgelopen jaren veel medewerkers ingezet. Communicatieadviseurs, het klantcontactcentrum, milieucoaches, een educatief medewerker, grondstoffencontroleurs en toezichthouders zorgen voor duidelijke informatie, praktische ondersteuning en zichtbaarheid in de wijken. Zo begrijpen en accepteren steeds meer inwoners het beleid beter, en werken zij actief mee aan beter scheiden en minder restafval.

We blijven goed zichtbaar in de wijken en werken samen met lokale ambassadeurs. We blijven investeren in goede en duidelijke informatie voor inwoners. Daarbij zoeken we naar een goede balans tussen servicegerichte communicatie en communicatie met een stimulans tot gedragsverandering. Normeren en differentiëren zijn daarbij de kernwoorden. De focus ligt op het bereiken en ondersteunen van de grote groep inwoners die bereid is om afval goed te scheiden, met een positieve en activerende benadering. We geven inwoners feedback op hun scheidingsgedrag en investeren in middelen om die feedback te kunnen geven.

Een pilot met het chippen van pmd containers is gepland voor 2028. Het uitbreiden van de pilot naar ons gehele werkgebied is, bij een positieve pilot, gepland voor 2029. Met behulp van de chip kunnen we grondstoffencontroles beter uitvoeren. Ook draagt het chippen bij aan efficiënter plannen van de routes.

We ondersteunen onze inwoners ook binnenshuis met de juiste middelen, zoals toegang tot de PlasKlas voor tijdige zindelijkheid en producten die helpen bij bewustwording van voedselverspilling en het scheiden van bioafval. De kosten hiervoor zijn niet in de begroting 2027 opgenomen.

Circulair netwerk

We blijven actief samenwerken met partners in het circulaire netwerk, zoals kringloopwinkels, repaircafés en scholen. Dit doen we op onze milieustraten of op de locaties van onze partners. We participeren in kansen voor (kleinschalige) circulaire werkplaatsen en demontagehallen. Een geschikte locatie en businesscase voor een grootschalige voorziening zijn momenteel nog niet in beeld. De kosten die samenhangen met bovenstaande maken geen deel uit van de begroting 2027.

Ontwijkroutes & schone gemeenten

Bijplaatsingen vormen een belangrijke "ontwijkroute" en tasten de uitstraling en veiligheid van de openbare ruimte aan. De aanpak hiervan heeft daarom prioriteit. Uitgangspunt blijft dat de basis rondom ondergrondse containers op orde is. Om een uniforme en verzorgde uitstraling van de containerpleinen te realiseren gaan we in 2027 alle ondergrondse containerparken eenduidig bestickeren.

In samenwerking met gemeenten wordt aanvullend ingezet op maatwerk voor geïdentificeerde hotspots, gericht op het terugdringen van bijplaatsingen en het verbeteren van de leefomgeving. De kosten van deze maatwerk aanpak verschillen per gemeente en maken geen onderdeel uit van de begroting van Waardlanden. Als gemeenten hier gebruik van willen maken, worden hierover aanvullende afspraken vastgelegd in een aparte dienstverleningsovereenkomst (DVO).

Waardlanden handhaaft op bijgeplaatst afval. We zijn voornemens om de taken van team handhaving, binnen de huidige middelen, uit te breiden met handhaving op bijplaatsingen door bedrijven.

Momenteel evalueren we de bezwaarprocedure van de beschikkingen. In de huidige situatie verzorgen de gemeenten het ambtelijk horen. In deze begroting is nog geen rekening gehouden met een eventuele verschuiving van deze werkzaamheden naar Waardlanden.

De invulling van de zwerfafvalaanpak wordt voor 2027 herijkt. Waardlanden heeft de ambitie zich in te blijven zetten voor het behoud van een schone en veilige openbare ruimte. Daarbij richten we ons vooral op gedragsverandering en het betrekken van inwoners.

Verwerking

Steeds meer grondstofstromen zijn geschikt voor hergebruik of recycling. We zetten in op duurzame verwerking van deze grondstoffen en spelen in op marktontwikkelingen waar dat kan. Bij de keuzes voor het verwerken van de afvalstromen en grondstoffen wordt steeds een afweging gemaakt tussen de meest duurzame verwerkingsmethode, acceptabele tarieven en gegarandeerde afzet.

In 2027 werken we met een grondstofmonitor die ons actuele regio-brede data verschaft, met zoveel mogelijk onderscheid tussen Diftar- en niet-Diftar-gemeenten. Een grondstoffenmonitor per gemeente is pas mogelijk na benodigde IT-ontwikkelingen. Het ontbreken van een grondstoffenmonitor op gemeente en/of wijkniveau heeft invloed op de effectiviteit van de medewerkers die zich inzetten voor gedragsverandering.

In 2027 zullen de kosten voor het verwerken van restafval verder stijgen. Naast de gebruikelijke indexering, wordt dit vooral veroorzaakt door een stijging in de verbrandingsbelasting en een stijging in de CO₂-heffing. De hoogte van deze stijgingen is nog niet definitief bepaald (door de overheid), maar zal naar verwachting rond de €17,50 per ton restafval bedragen in 2027 en oplopen richting €80 per ton in 2030.

Het beperken van de hoeveelheid restafval en het verbeteren van de kwaliteit van de grondstoffen zal in de toekomst dus steeds belangrijker worden. In de komende jaren wordt ook nog geen herstel verwacht in markt voor de grondstoffen. Dit betekent dat de prijzen onder druk blijven staan en dat gaan wij merken in lagere opbrengsten en mogelijk zelfs kosten voor het verwerken van waardevolle grondstoffen. Waar in de vorige begroting al rekening gehouden werd met lagere opbrengsten voor pmd en textiel, verwachten we dat nu ook voor papier.

Samenwerking gemeenten

Voor het aanpakken van een aantal aandachtspunten (onder andere nummers 1, 4, 5, 6 en 7) is een goede samenwerking met de gemeenten essentieel. Bij sommige maatregelen zijn de gemeenten zelfs de primaire actienemer, waarbij Waardlanden een ondersteunende of adviserende rol vervult. Dit geldt bijvoorbeeld voor interventies bij bedrijven, in wijken met complexe meervoudige problematiek en voor aanvullend beleid voor kwetsbare doelgroepen, zoals minima.

Schone en afvalvrije gemeenten en een circulaire economie komen alleen tot stand als iedereen meedoet. We willen nog intensiever inzetten op wat inwoners zelf kunnen doen. De handen nog meer ineenslaan en lokaal maatwerk leveren in nauwe samenwerking met lokale gemeenschappen. Tegelijk biedt de circulaire economie kansen voor het oplossen van sociale vraagstukken. Waardlanden en de gemeenten verkennen een integrale, multidisciplinaire samenwerking.

Wat mag het kosten?

Niet alle middelen voor de genoemde interventies zijn volledig opgenomen in de begroting 2027. Indien nodig worden deze separaat ter goedkeuring aan de bestuurders voorgelegd.

De hieronder genoemde activiteiten voor de daaropvolgende jaren zijn nog niet opgenomen in de meerjarenbegroting en worden verwerkt bij het opstellen van de begroting voor het betreffende jaar.

- Project Rijden op vulgraad: € 170.000 (2028);
- Chippen/stickers pmd containers: € 100.000 (pilot 2028) en € 700.000 (uitbreiding regio 2029);
- Milieustraten Vijfheerenlanden (PM 2030), deze is reeds als PM-post in de investeringstabel zoals opgenomen in paragraaf 4.5 Investeringsprogramma opgenomen.

In 2026 besluit gemeente Vijfheerenlanden of zij in 2027 aansluit bij het recycletarief. Dit kan invloed hebben op de personele inzet (onder andere communicatie, KCC en ICT) en daarmee op zowel onze ambities als de begroting.

Prijsprikkel

Om inwoners optimaal te stimuleren hun restafval en grondstoffen goed te scheiden, stellen we, drie jaar na de invoering van het recycletarief, een verhoging van de tarieven voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing voor. Door het doorvoeren van deze prijsprikkel op het variabel deel van de afvalstoffenheffing is het mogelijk de stijging van het vaste deel van de afvalstoffenheffing voor inwoners iets te matigen. Dit sluit aan bij het principe "de vervuiler betaalt".

Tarieven variabel deel

- Grondgebonden woningen: € 1,65 per opening van de verzamelcontainer voor restafval
- Hoogbouw: € 0,85 per opening van de verzamelcontainer voor restafval
- Woningen in het buitengebied: € 6,60 per lediging van de container voor restafval

Voor de uniformiteit en eenduidigheid richting inwoners is het wenselijk dat alle gemeenten dezelfde tarieven hanteren. Uit de evaluatie van de strategienota blijkt dat inwoners van de hoogbouw de verzamelcontainer voor restafval minder dan twee keer vaker gebruiken dan inwoners van een grondgebonden woning. We adviseren de gemeente Gorinchem daarom om ook voor de hoogbouw aan te sluiten bij de voorgestelde tarieven.

In afwachting van de nieuwe visie en uitvoeringsplan stellen we voor om de tarieven voor de milieustraat en tarieven voor overige diensten van Waardlanden voor inwoners gelijk te houden.

Het is de komende jaren van belang de data die tot onze beschikking staat nauwkeurig te monitoren. Zo kunnen we tijdig bij sturen en streven naar een goede balans tussen kosten en baten.

Om onze prestaties te meten kijken we naar de volgende beleidsindicatoren:

- Restafval per inwoner (kilo);
- Totaal afval per inwoner (kilo);
- Scheidings- en recyclepercentage;
- Rapportcijfer van inwoners (via inwonersonderzoek);
- Beeldkwaliteit zwerfafval en bijplaatsingen (jaarlijks).

We nemen deel aan de landelijke benchmark. In deze benchmark kunnen we onze balans op de afvalstoffendriehoek (service, kosten en milieu), vergelijken met die van andere gemeenten/afvalinzamelaars. We leren ook van andere gemeenten en inzamelaars. Goede voorbeelden passen we, daar waar mogelijk, toe binnen Waardlanden.

2.2 Product Overige diensten (DVO's)

Inleiding

Onder het product Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) vallen aanvullende diensten die gemeenten, naast het reguliere product Afval- en grondstoffenbeheer, bij Waardlanden kunnen afnemen. Voor een deel van de dienstverlening die Waardlanden uitvoert, was tot voor kort geen actuele DVO beschikbaar. In 2025 zijn de DVO's opgesteld en/of herzien, zodat de afspraken aansluiten op de actuele situatie. Niet alle DVO's zijn echter al definitief of ondertekend. In 2026 wordt hier vervolg aan gegeven en vinden gesprekken plaats met alle betrokken gemeenten om voor lopende en toekomstige werkzaamheden duidelijke afspraken vast te leggen.

Met alle deelnemende gemeenten zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten voor straatreiniging en de afvoer van veegvuil en veegslib. Met de gemeente Hardinxveld-Giessendam is daarnaast een DVO gesloten voor onkruidbestrijding. De gemeente Gorinchem en Waardlanden hebben de intentie uitgesproken om de onkruidbestrijding vanaf 2027 via Waardlanden te organiseren. Hierover vinden momenteel gesprekken plaats. In 2026 worden nadere afspraken gemaakt over de verdere invulling.

Met de gemeenten Vijfheerenlanden, Molenlanden en Hardinxveld-Giessendam zijn DVO's afgesloten voor de verwerking van CTA (tuinafval) en puin. Voor de inzet van de Polderbus (het legen van prullenbakken en nazorg) zijn DVO's overeengekomen met Molenlanden en Vijfheerenlanden.

Tot slot heeft Waardlanden met de gemeente Gorinchem DVO's afgesloten voor de volgende werkzaamheden:

- het legen van prullenbakken;
- het verwijderen van bijplaatsingen;
- gladheidsbestrijding;
- de aanpak van graffiti;
- en het onderhoud van materieel.

Het onderbrengen van alle taken bij één organisatie is voor gemeenten voordelig, doordat dit schaalvoordelen oplevert en bijdraagt aan kostenbesparing. Het beleggen van aanvullende taken bij Waardlanden versterkt bovendien de uitvoeringskracht en ondersteunt een efficiënte beheersing van de kosten. Daarbij behouden gemeenten te allen tijde de regie en blijven zij bestuurlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken.

Wat willen we bereiken?

We werken samen met de gemeenten aan een efficiënte uitvoering van de afspraken uit de DVO's. Waardlanden wil een betrouwbare partner zijn die gemeenten ontzorgt in de uitvoering van deze taken en bijdraagt aan een schone en veilige leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren de gemaakte afspraken met de gemeenten zorgvuldig uit. We volgen de voortgang, rapporteren regelmatig en gaan hierover in gesprek met de gemeenten. We zorgen voor open communicatie en bewaken dat alle werkzaamheden voldoen aan de afgesproken standaarden.

Wat mag het kosten?

In de dienstverleningsovereenkomsten zijn per gemeente afspraken vastgelegd over de inzet en de bijbehorende kosten. Waardlanden opereert daarbij niet als commerciële marktpartij, maar voert de werkzaamheden uit zonder winst oogmerk en zonder het lopen van financiële risico's op de uitvoering van de DVO's.

Dit betekent dat wordt gewerkt met geldende tarieven en dat uitsluitend de daadwerkelijk geleverde inzet in rekening wordt gebracht. Door in nauwe afstemming met de gemeenten te sturen op inzet en budget, worden verrassingen voorkomen en blijven de kosten beheersbaar en binnen de beschikbare middelen. Zoals eerder aangegeven, worden in 2026 alle DVO's geactualiseerd.

In paragraaf "1.2.3 Bevoorschotting (bijdragen) 2027 voor gemeenten" staat een overzicht van de kosten van de DVO's. Dit bevat de voorschotbijdragen en een uitsplitsing per gemeente voor 2027.

Hoe meten we dat?

Beleidsindicator

De ureninzet wordt bepaald op basis van het beschikbare budget. We volgen de voortgang nauwkeurig en bespreken deze regelmatig met de gemeenten. We sturen niet alleen op het aantal uren, maar maken ook afspraken over inhoud en kwaliteit. Zo houden we grip op zowel de kwantitatieve als kwalitatieve resultaten.

2.3 Product Bedrijfsafval

Inleiding

De inzameling van bedrijfsafval is sinds april 2022 verdergegaan in een samenwerking met Netwerk N.V. Waardlanden voert de inzamelactiviteiten namens Waardlanden Reinigingsbedrijf B.V. uit en krijgt daarvoor een vergoeding. Het verwachte dividend wordt als structurele baat opgenomen. De inzet van Waardlanden is opgenomen in de lasten. De baten en lasten zijn volgens de afspraken met Netwerk N.V. in de begroting verwerkt. De doorbelasting van de overheadkosten door Waardlanden neemt toe naar mate de omzetverwachting van Waardlanden Reinigingsbedrijf B.V. toeneemt.

Wat willen we bereiken?

Als organisatie willen we in 2027 en de jaren daarna de positie van Waardlanden Reinigingsbedrijf B.V. verder versterken en groeien in lijn met onze missie.

Sinds de oprichting in 2016 richten we ons op het overnemen en uitvoeren van de commerciële activiteiten van de Gemeenschappelijke Regeling Waardlanden. We doen dit op een manier die past binnen de belastingregels voor overheidsbedrijven die winst maken (vennootschapsbelasting). We streven ernaar ons aanbod voor klanten te verbreden, de efficiëntie te vergroten door samenwerking en de totale CO₂-uitstoot te verminderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het merk Waardlanden verder te versterken en onze doelen te bereiken, hebben we een aantal belangrijke stappen gezet. Sinds 1 april 2022 is er een samenwerkingsovereenkomst tussen Waardlanden Reinigingsbedrijf B.V. en Netwerk N.V. Alle ondersteunende commerciële werkzaamheden en het beheer zijn uitbesteed aan Netwerk N.V.

In 2027 wordt binnen deze samenwerking verder gewerkt aan route-optimalisatie voor de inzameling van afval en grondstoffen. Daardoor kunnen we efficiënter werken, onnodige verkeersbewegingen beperken en de CO₂-uitstoot verminderen.

De besloten vennootschap (B.V.) beschikt over de bedrijfsafvalcontainers. Het benodigde personeel en materieel wordt ingehuurd van zowel Waardlanden als van Netwerk N.V.

Wat mag het kosten?

In 2027 zetten we vijf dagen per week drie voertuigen in voor de inzameling van bedrijfsafval. Elk voertuig wordt bemand door twee medewerkers.

Met ingang van 2026 wordt de sponsoring van maatschappelijke initiatieven en evenementen niet langer uitgevoerd door de Gemeenschappelijke Regeling Waardlanden, maar belegd bij de afzonderlijke deelnemende gemeenten. Ter compensatie stelt Waardlanden een bedrag van € 90.000 beschikbaar aan de gemeenten, dat naar rato van het aantal inwoners verdeeld wordt. De dienstverlening ten behoeve van maatschappelijke initiatieven en evenementen kan onverminderd door de gemeenten en/of betreffende organisaties worden ingekocht bij Waardlanden B.V. dan wel bij een andere marktpartij.

Er is op dit moment nog geen gedetailleerde onderverdeling beschikbaar van de kosten per product. Voor het overzicht van de totale kosten en opbrengsten wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Hoe meten we dat?

Beleidsindicator

Een beleidsindicator is een meetpunt waarmee we kunnen volgen of het beleid werkt zoals bedoeld. Op dit moment hebben we nog geen cijfers, waarmee inzicht in het effect van het gevoerde beleid gegeven kan worden. In 2026 willen we starten met het ontsluiten van relevante data en opstellen van beleidsindicatoren voor de B.V. In 2027 kunnen die dan toegepast worden.

2.4 Product Algemene baten en lasten

Inleiding

In het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat kosten zoveel mogelijk worden gekoppeld aan de juiste taken of producten. Dat betekent dat alle uitgaven die direct te maken hebben met een activiteit, ook binnen die activiteit worden begroot en verantwoord. Het product Algemene baten en lasten omvat alle baten en lasten die niet direct aan een specifiek product of taakveld binnen Waardlanden zijn toe te rekenen. Hieronder vallen onder andere overheadkosten, rente en vennootschapsbelasting. Deze zijn opgenomen in de taakvelden 0.4 Overhead, 0.5 Treasury en 0.9 Vennootschapsbelasting. Ook de belastingen uit taakveld 0.62 OZB – niet woningen en taakveld 7.2 Riolering vallen onder dit product. Deze kosten worden verdeeld over drie onderdelen: Afval- en grondstoffenbeheer, Overige diensten (dienstverleningsovereenkomsten) en Bedrijfsafval.

Overhead betekent alles wat nodig is om medewerkers hun werk goed te laten doen, zoals leidinggeven en ondersteuning. In de paragraaf Bedrijfsvoering leggen we uit hoe we dat organiseren, zodat de plannen in de begroting goed uitgevoerd kunnen worden. Dit hoofdstuk geeft een kort overzicht van de belangrijkste doelen en uitgangspunten.

Wat willen we bereiken?

Als organisatie zijn wij ons bewust van onze kwetsbaarheid, maar streven wij er tegelijkertijd naar om flexibel en slagvaardig te blijven inspelen op de veranderende behoeften van inwoners en gemeenten. Om weerstand te bieden aan de toenemende onzekerheden op de grondstoffenmarkten en de tarieven voor afvalinzameling en -verwerking zo stabiel mogelijk te houden, is het van belang om voldoende financiële middelen te hebben. Hoewel de deelnemende gemeenten garant staan voor Waardlanden, is het uitgangspunt dat de continuïteit van de bedrijfsvoering zoveel mogelijk zelfstandig wordt geborgd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Net als voorgaande jaren richten we ons binnen de bedrijfsvoering op het versterken en verder professionaliseren van onze organisatie en het beheersen van bedrijfsvoeringsrisico's. In 2027 ligt de nadruk op het realiseren van een wendbare, toekomstbestendige organisatie die efficiënt, betrouwbaar en flexibel kan inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen, met de behoeften van inwoners en gemeenten als uitgangspunt.

De toenemende en complexere wet- en regelgeving, onder andere op het gebied van inkoop, informatiebeveiliging (NIS2), privacy, duurzaamheid (CSRD; Corporate Sustainability Reporting Directive) en transparantie (Woo; Wet Open Overheid), vraagt om een verdere versterking van onze organisatie, processen en governance. Om hieraan te voldoen en de continuïteit van onze dienstverlening te waarborgen, blijven wij gericht investeren in compliance, risicobeheersing en professionalisering.

In 2027 zetten wij belangrijke stappen in de digitalisering van onze organisatie. De implementatie van een nieuw primair systeem en de verdere herinrichting van het applicatielandschap vormen hierbij een belangrijke basis. Dit stelt ons in staat om processen verder te standaardiseren, de datakwaliteit te verbeteren en door te groeien naar meer data gedreven werken.

Daarnaast investeren wij in onze medewerkers als belangrijkste kapitaal van de organisatie. In een krappe arbeidsmarkt ligt de focus op het aantrekken, ontwikkelen en behouden van vakbekwaam personeel, met aandacht voor duurzame inzetbaarheid, vitaliteit, leiderschap en werkplezier. Tegelijkertijd versterken wij onze organisatie met specialistische functies om te kunnen voldoen aan de toenemende eisen vanuit wet- en regelgeving en gemeenten.

Ook op het gebied van duurzaamheid zetten wij stappen, met een realistische en gefaseerde aanpak. Wij werken aan energiebesparing, circulaire bedrijfsvoering en het voldoen aan toenemende verantwoordingsverplichtingen, waarbij externe factoren zoals netcongestie van invloed zijn op het tempo. Door deze integrale aanpak werken wij in 2027 verder aan een professionele, transparante en toekomstbestendige organisatie, die in control is en klaar is voor verdere ontwikkeling in de jaren daarna.

Wat mag het kosten?

Op dit moment is er geen gedetailleerde onderverdeling van de kosten per product. De kosten en opbrengsten per kostensoort worden op totaalniveau genoemd in hoofdstuk 4.

Overhead

Bij de start van de GR Waardlanden is een norm voor het overheadpercentage vastgesteld. Naar aanleiding van wijzigingen in de regelgeving is dit percentage later bijgesteld naar 18,5%. Met ingang van 2024 is de notitie overhead van de Commissie BBV binnen GR Waardlanden geïmplementeerd in de financiële administratie. Hierdoor zijn de overheadkosten beter inzichtelijk geworden. Als gevolg daarvan is het overheadpercentage voor het begrotingsjaar 2027 gedaald naar 13,8% ten opzichte van 14,0% in begrotingsjaar 2026.

Overhead <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Begroting 2027
Totale begrotingsomvang	33.317
Totaal kosten overhead	4.606
% aandeel overhead	13,8%

Tabel 6: Overhead

Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting wordt berekend volgens afspraken die vastliggen in een overeenkomst met de Belastingdienst. Voor Waardlanden betreft dit een gering bedrag. Omdat dit lager is dan € 2.000, is hiervoor geen afzonderlijke reservering in de begroting opgenomen.

Onvoorzien

Vanaf 2027 wordt geen aparte post voor onvoorziene uitgaven meer opgenomen. Eventuele tegenvallers worden opgevangen via de algemene reserve, conform de geactualiseerde risico-paragraaf.

PARAGRAFEN

3 PARAGRAFEN

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen laat zien hoe financieel sterk Waardlanden is. Dit is belangrijk als er onverwachte kosten zijn. Een goed weerstandsvermogen zorgt ervoor dat financiële tegenvallers niet meteen leiden tot hogere kosten voor de deelnemende gemeenten. Om te bepalen hoe financieel sterk Waardlanden is, moet duidelijk zijn hoe groot de risico's zijn en welke middelen beschikbaar zijn om onverwachte kosten op te vangen. Deze middelen, zoals de algemene reserve, kunnen helpen om tegenvallers te betalen.

Het weerstandsvermogen gaat alleen over risico's waarvoor nog geen oplossing is. Risico's die regelmatig voorkomen en goed te voorspellen zijn, vallen hier niet onder. Voor die risico's kan Waardlanden een verzekering afsluiten of geld reserveren.

Bij projecten worden risico's meegenomen in de kostenberekening. Dit bedrag bepaalt hoeveel geld nodig is om een project uit te voeren. Hoe dichter een project bij de afronding komt, hoe beter de risico's in beeld zijn en hoe kleiner de kans wordt dat er onverwachte kosten ontstaan.

Voor een financieel gezonde organisatie is het belangrijk om bij keuzes ook te kijken naar de financieringsstructuur. Dit betekent dat we letten op de verhouding tussen eigen en geleend geld, of er genoeg ruimte is om onverwachte kosten op te vangen en hoe we noodzakelijke investeringen kunnen betalen.

Bij publieke organisaties, zoals gemeenschappelijke regelingen, wordt eigen geld vaak alleen gezien als een reserve om onverwachte kosten op te vangen. Maar dat is niet altijd genoeg. Soms is het juist nodig om een deel van dat eigen geld te gebruiken voor investeringen, zodat de organisatie kan blijven werken zonder extra geld te lenen.

Om de financiën van de gemeenschappelijke regeling goed te beheren, is het belangrijk om te kijken naar de verhouding tussen eigen en geleend geld, zowel nu als in de toekomst. Daarbij gebruiken we vaak het solvabiliteitspercentage. Dit laat zien hoeveel van het totale vermogen uit eigen geld bestaat. Voor een gemeenschappelijke regeling die zelf financiële risico's draagt, is een percentage tussen de 20% en 30% het beste. Dit zorgt ervoor dat er genoeg geld is om financiële tegenvallers op te vangen zonder meteen geld te moeten lenen.

Weerstandscapaciteit

Bij Waardlanden kunnen bij de bepaling van de weerstandscapaciteit de volgende posten gebruikt worden:

- De algemene reserve;
- De eventuele ruimte in de bedrijfsvoering.

Uitwerking weerstandsniveau vanuit de risico-inventarisatie

Het gewenste weerstandsniveau wordt bepaald op basis van een risico-inventarisatie door het management van Waardlanden. Om de risico's en hun financiële gevolgen actueel te houden, moet deze inventarisatie minimaal eens per vier jaar worden uitgevoerd of herzien. De meest recente inventarisatie vond plaats in februari 2026. De risico-inventarisatie is uitgebreid en kijkt naar risico's op het gebied van personeel, exploitatie en het wagenpark. Op basis van deze inventarisatie wordt bepaald of een risico verzekerd kan worden, of er al een verzekering is en of de dekking nog toereikend is, of een risico niet verzekerd kan of hoeft te worden en daarom wordt meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. Sommige risico's hebben geen financiële gevolgen, zoals risico's bij budget neutrale activiteiten.

De mogelijke financiële mee- en tegenvallers zijn in kaart gebracht in de bijgevoegde risico-inventarisatie en -analyse. De gewogen berekening van de geïdentificeerde risico's bedraagt € 2.510.998. Hierbij is reeds rekening gehouden met de geringe waarschijnlijkheid dat alle risico's zich gelijktijdig voordoen. Voorgesteld wordt dit bedrag vast te stellen als het minimale gewenste weerstandsvermogen voor exploitatierisico's.

Weerstandvermogen

Onderstaande tabel geeft de ratio van het weerstandsvermogen voor en na de voorgestelde resultaatbestemming over 2025 weer en geeft inzicht in de middelen die Waardlanden beschikbaar heeft om onverwachte kosten op te vangen.

Weerstandvermogen

De middelen die Waardlanden in 2027 beschikbaar heeft om onverwachte kosten op te vangen:

Ratio weerstandsvermogen <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Begroting 2027
Reserves per 01/01/2027	2.155
(A) Beschikbare weerstandscapaciteit	2.155
Totaal risico's	2.511
(B) Benodigde weerstandscapaciteit	2.511
Vrij beschikbare ruimte (alg.) reserve	-
Ratio (A / B)	0,86

Tabel 7: Weerstandvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit, uitgedrukt als ratio van het benodigde weerstandsvermogen, is 0,86. Dit is volgens de onderstaande tabel "Matig". Dit kan echter meerjarig wijzigen. Waardlanden streeft naar een ratio van 1,0 (Voldoende).

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
> 2	Uitstekend
$1,4 < X < 2,0$	Ruim voldoende
$1,0 < X < 1,4$	Voldoende
$0,8 < X < 1,0$	Matig
$0,6 < X < 0,8$	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Tabel 7.1: Beoordelingstabel weerstandsvermogen (VNG, Handreiking Weerstandsvermogen en Risicobeheersing)

Kengetallen

De verhouding tussen schulden en inkomsten (netto schuldquote) en de financiële weerbaarheid (solvabiliteit) ontwikkelt zich als volgt:

Jaar	Netto schuldquote	Solvabiliteit
2027	73%	6,5%
2028	72%	6,4%
2029	72%	6,5%
2030	70%	6,3%

Tabel 8: Kengetallen netto schuldquote en solvabiliteit 2027-2030

Met het besluit in 2026 om de reserve grondwaardering op te heffen, vervalt de structurele toevoeging aan het eigen vermogen. Daarmee wijkt de ontwikkeling van de financiële kengetallen af van het beeld zoals geschetst in de begroting 2026. In de meerjarenraming blijft de solvabiliteit stabiel rond 6,5%, waardoor geen verdere versterking van de vermogenspositie plaatsvindt.

De netto schuldquote laat over de jaren heen een lichte daling zien. Deze ontwikkeling wordt beïnvloed door het verloop van investeringen, financiering en aflossingen. De schulden laten daarbij een wisselend beeld zien, waarbij geen sprake is van een eenduidige afbouw.

Per saldo blijft de financiële positie in de meerjarenraming stabiel, maar blijft de structurele versterking van de balans, zoals eerder voorzien, achterwege.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Beleidskader

Waardlanden beschikt over de grond en de accommodaties aan de Boezem te Gorinchem en de grond Groot-Ammers als kapitaalgoederen. Daarnaast is het pand en de werkplaats aan de Boezem 5 aangekocht. Door de voormalige eigenaar is een recht van opstal verleend. De erfpacht constructie geeft recht tot koop na 10 jaar en eindigt uiterlijk 22 april 2032.

Financiële consequenties

Grond verliest geen waarde en wordt daarom niet afgeschreven. Bij gebouwen is dat anders: de afschrijvingen zijn verwerkt in zowel de lopende als de toekomstige exploitatiebegrotingen.

Vertaling financiële consequenties in de begroting

De intentie is om het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) elke drie jaar te actualiseren. Dit plan geeft inzicht in de benodigde middelen voor groot onderhoud. Op basis van het MJOP wordt jaarlijks een bedrag gereserveerd voor toekomstig onderhoud. In 2020 heeft een gedeeltelijke herwaardering plaatsgevonden, en het huidige MJOP is in 2023 geactualiseerd. In 2026 staat een nieuwe opname gepland van de actuele staat van de bouwkundige en installatietechnische componenten op de verschillende locaties.

3.3 Financiering

De beleidskaders voor de financieringsfunctie zijn vastgelegd in het Financieringsstatuut 2020 van Waardlanden, dat door het bestuur is vastgesteld. Deze kaders voldoen aan de bepalingen uit de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en overige relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het geldende normenkader.

Risicobeheersing

Waardlanden volgt de wettelijke voorschriften voor rente op korte en lange leningen. Het beleid is om leningen te laten lopen gedurende dezelfde periode als waarin de bijbehorende investeringen worden afgeschreven. Op deze manier wordt voorkomen dat leningen tussentijds opnieuw moeten worden afgesloten tegen een mogelijk hogere rente.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

De wet stelt grenzen aan het bedrag dat een gemeenschappelijke regeling via kortlopende leningen (korter dan één jaar) mag aantrekken; dit staat bekend als de kasgeldlimiet. Op basis van de huidige regelgeving bedraagt deze limiet 8,2% van de totale begroting. Het kabinet stelt dit percentage jaarlijks opnieuw vast. Voor 2027 wordt de kasgeldlimiet op basis van deze uitgangspunten als volgt bepaald:

Kasgeldlimiet <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Begroting 2027
Begrotingstotaal	33.317
Uitgangspunt percentage	8,2%
Kasgeldlimiet (afgerond)	2.732
Verwachte situatie (gemiddeld)	
Opgenomen gelden < 1 jaar	2.254
Kasgeldlimiet	2.732
Ruimte	478

Tabel 9: Kasgeldlimiet

Rekening-courantfaciliteiten

Waardlanden heeft een rekening-courantfaciliteit van € 1.500.000 bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Dit is een soort financiële ruimte die Waardlanden kan gebruiken om tijdelijk tekorten op te vangen.

Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

Waardlanden kan te maken krijgen met renterisico als er nieuwe leningen nodig zijn of als de rente van bestaande leningen wordt aangepast. Om dit risico te beperken, is in de wet een renterisiconorm vastgesteld. Deze norm zorgt ervoor dat Waardlanden niet te afhankelijk is van schommelingen in de rente binnen één jaar. Volgens de regels wordt het renterisico in de onderstaande tabel berekend voor de komende vier jaar. In werkelijkheid geldt het renterisico alleen voor het totale begrotingsbedrag van het komende jaar.

Renterisico's <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Renteherzieningen schuld (o/g)	-	-	-	-
Aflossingen schuld (o/g)	3.258	3.164	3.458	3.723
Renterisico	3.258	3.164	3.458	3.723
Berekening renterisiconorm				
Begrotingstotaal	33.317	33.589	34.645	35.697
Percentage cf. FIDO	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	6.663	6.718	6.929	7.139
Toetsing renterisico aan norm				
Renterisico	3.258	3.164	3.458	3.723
Renterisiconorm	6.663	6.718	6.929	7.139
Onderschrijding	-3.405	-3.554	-3.471	-3.416

Tabel 10: Renterisico voor begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

De norm is echter niet van toepassing bij Waardlanden omdat er géén sprake is van herfinancieringen anders dan bij vervangingsinvesteringen waarbij de lopende financiering al geheel afgelost is.

Financieringspositie

Waardlanden loopt alleen een renterisico als leningen opnieuw moeten worden afgesloten. Alle leningen die Waardlanden afsluit, hebben een vaste looptijd en een vast rentepercentage. Daardoor is er geen sprake van een renterisico.

Interne rente

Waardlanden gebruikt in de begroting een rentepercentage van 2,6% voor het doorberekenen van rentekosten over investeringen.

Kasbeheer

De meeste betalingen van Waardlanden gaan via de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De financiële administratie van de afdeling Informatiemanagement voert deze betalingen uit. Het beheer van geld volgens de regels van schatkistbankieren gebeurt automatisch. Dit betekent dat de bank aan het eind van elke dag het geld dat over is, overmaakt naar de overheid.

Informatievoorziening

Het bestuur krijgt door het jaar heen rapportages waarin staat hoe de plannen verlopen en of alles volgens verwachting gaat. In de jaarrekening wordt aan het einde van het jaar uitgelegd wat er is bereikt en hoe het geld is besteed.

Rentetoerekening

In onderstaande tabel is het renteschema uit de "notitie rente 2017" van de commissie BBV opgenomen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van toerekening.

Renteschema <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Begroting 2027
Externe rentelasten over korte en lange financiering	721
Externe rentenbaten	-
Saldo rentelasten en rentebaten	721
Rentelasten grondexploitatie *	-
Rentelasten projectfinanciering *	-
Toe te rekenen externe rente	721
Rente over eigen vermogen *	-
Rente over voorzieningen *	-

Totaal geraamde toe te rekenen externe rente	721
Toegerekende rente (renteomslag 2,6%)	721
Verwacht renteresultaat	-

Tabel 11: Renteschema

* Waardlanden past deze werkwijze niet toe

Het EMU-saldo

Het EMU-saldo, zoals berekend in overeenstemming met de methodiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), bedraagt:

EMU-saldo <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Begroting 2026*	Begroting 2027	Begroting 2028
Exploitatiesaldo	-	-	-
Afschrijvingen	2.925	3.258	3.164
Dotatie voorzieningen	174	174	174
Investerings	-2.776	-2.625	-3.041
Ten laste gebracht van voorzieningen	-149	-105	-110
EMU-saldo	175	703	187

Tabel 12: EMU-saldo

* Cijfers uit begroting 2026

Het EMU-saldo geeft inzicht in het verschil tussen de ontvangsten en uitgaven in een bepaald jaar en laat zien of er sprake is van een begrotingstekort of -overschot.

3.4 Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering gaat over de processen die ervoor zorgen dat we onze taken efficiënt, betrouwbaar en flexibel kunnen uitvoeren. Dit doen we samen met onze medewerkers en met de middelen die we tot onze beschikking hebben. Net als voorgaande jaren zijn afval en (afval)recycling belangrijke thema's in onze maatschappij, en de ontwikkelingen op dit gebied gaan snel. Om hierin mee te gaan, zijn de volgende aandachtsgebieden voor onze bedrijfsvoering van belang.

3.4.1 Personeel

Onze medewerkers vormen het hart van onze organisatie. In een blijvend krappe arbeidsmarkt is het aantrekken, ontwikkelen en behouden van vakbekwaam personeel een structurele uitdaging. Dit vraagt om een toekomstgerichte benadering van werkgeverschap, waarin niet alleen arbeidsvoorwaarden, maar ook ontwikkelmogelijkheden, vitaliteit en werkplezier centraal staan. Door hier blijvend in te investeren, zorgen we ervoor dat medewerkers met betrokkenheid en vakmanschap hun werk uitvoeren, wat direct bijdraagt aan de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening.

Tegelijkertijd staat onze organisatie voor een belangrijke doorontwikkeling. Veranderende wet- en regelgeving, toenemende digitalisering en de groeiende verwachtingen vanuit gemeenten vragen om versterking van onze organisatie en professionalisering van ondersteunende functies.

Personeelskosten

Voor 2027 houden wij rekening met een gemiddelde stijging van de salariskosten van 5,7%, in lijn met de actuele cao-ontwikkelingen en de aanhoudende druk op de arbeidsmarkt.

Daarnaast voorzien wij aanvullende investeringen in strategische personeelsopbouw, digitalisering en duurzame inzetbaarheid. De uitbreiding van functies op het gebied van compliance, informatiebeveiliging, inkoop en accountmanagement leidt tot een verdere stijging van de personeelskosten. Deze investering is noodzakelijk om te blijven voldoen aan wet- en regelgeving en om de kwaliteit van onze dienstverlening richting gemeenten te waarborgen.

Organisatieontwikkeling en overhead

In het kader van de doorontwikkeling van Waardlanden versterken wij onze organisatie met een aantal cruciale rollen, waaronder een inkoopfunctionaris, functionaris gegevensbescherming (FG), security officer en een accountmanager. Deze functies dragen bij aan het voldoen aan wettelijke verplichtingen, het verhogen van de informatiebeveiliging en privacybescherming en het verbeteren van de dienstverlening aan gemeenten.

Daarnaast zetten wij verdere stappen in de digitalisering van onze processen, waarmee we efficiënter, transparanter en toekomstbestendiger kunnen werken. De uitbreiding van deze ondersteunende functies heeft tot gevolg dat het overheadpercentage zal stijgen. Deze ontwikkeling is noodzakelijk en past binnen de bredere beweging in de sector, waarin organisaties investeren in professionalisering, risicobeheersing en data gedreven werken.

Samenwerking en schaalvoordelen

Om de kwetsbaarheid van onze organisatie te verminderen en de kwaliteit van dienstverlening te verhogen, onderzoeken wij actief de mogelijkheden tot samenwerking met omliggende reinigingsdiensten. Deze samenwerking kan bijdragen aan kennisdeling, het delen van specialistische functies en een efficiënter gebruik van capaciteit.

Arbeidsvoorwaarden voor verschillende generaties

Binnen onze organisatie werken meerdere generaties samen, elk met hun eigen behoeften en verwachtingen. Het is van belang dat onze arbeidsvoorwaarden hierop blijven aansluiten. Jongere medewerkers hechten vaak waarde aan flexibiliteit, ontwikkelmogelijkheden en zingeving, terwijl oudere medewerkers meer belang kunnen hechten aan zekerheid, gezondheid en duurzame inzetbaarheid. Wij

blijven inzetten op maatwerk binnen de kaders van de cao, waarbij flexibiliteit en aandacht voor de individuele medewerker centraal staan.

Duurzame inzetbaarheid en vitaliteit

Met een gemiddelde leeftijd van circa 49 jaar blijft duurzame inzetbaarheid een belangrijk aandachtspunt. Het ziekteverzuim ligt met circa 10% op een zorgelijk hoog niveau en vraagt om gerichte en intensieve maatregelen. In 2027 zetten wij daarom sterker in op een aangescherpt verzuim- en re-integratiebeleid, uitbreiding van preventieve gezondheidsmaatregelen zoals PMO's, inzet op fysieke belasting en ergonomisch werken, programma's gericht op mentale gezondheid en werkdrukvermindering en versterking van het leiderschap op verzuimbegeleiding. Daarnaast stimuleren wij medewerkers actief om regie te nemen over hun eigen inzetbaarheid en loopbaanontwikkeling.

Opleiding en ontwikkeling

Het in 2026 ontwikkelde opleidingsbeleid wordt in 2027 verder geïmplementeerd en doorontwikkeld. De focus ligt hierbij op vakinhoudelijke ontwikkeling, digitale vaardigheden, leiderschapsontwikkeling en loopbaanoriëntatie en mobiliteit. Door gericht te investeren in ontwikkeling vergroten wij de wendbaarheid van onze organisatie en de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

Inclusiviteit: meerwaarde voor kwetsbare groepen én gemeenten

Waardlanden blijft zich inzetten voor een inclusieve arbeidsmarkt. Wij bieden kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en dragen daarmee bij aan maatschappelijke waardecreatie. Het aantal medewerkers uit deze doelgroep wordt waar mogelijk verder uitgebreid, onder andere via leerwerktrajecten, werkervaringsplaatsen en samenwerking met partners zoals Avres. Wij blijven investeren in de begeleiding van deze medewerkers en in de ondersteuning van leidinggevendenden, zodat zij optimaal kunnen bijdragen aan een inclusieve en veilige werkomgeving.

Medewerkerstevredenheid

Het medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) blijft een belangrijk instrument om inzicht te krijgen in de beleving, behoeften en aandachtspunten van onze medewerkers. De uitkomsten worden actief benut om gerichte verbeteringen door te voeren en onze organisatie als werkgever aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden.

3.4.2 Leiderschap en interne communicatie

Leiderschap en interne communicatie zijn binnen het portfoliomanagement van Waardlanden benoemd als één van de geprioriteerde hoofdthema's voor de organisatieontwikkeling. Vanuit deze portfoliosturing wordt gericht geïnvesteerd in een wendbare, lerende organisatie met meer rust, focus en eigenaarschap.

Sinds 2026 wordt gewerkt aan de opbouw van een professionele interne communicatiestructuur en aan de ontwikkeling van leidinggevendenden via een gefaseerd leiderschapstraject. In 2027 ligt de nadruk op verdere uitrol, borging en verankering van deze resultaten in de reguliere Planning- & Controlcyclus.

Door leiderschap en interne communicatie als één samenhangend programma te sturen, ontstaat één duidelijke lijn in gedrag, communicatie en cultuur. Dit draagt bij aan beter geïnformeerde en meer betrokken medewerkers, sterker leiderschap in de organisatie en een duurzame versterking van samenwerking en vertrouwen binnen Waardlanden.

3.4.3 Informatisering en automatisering

Digitalisering en data gedreven werken

In 2027 blijven wij werken aan het verder ontwikkelen van data gedreven werken. De afgelopen jaren is een basis gelegd door het beter ontsluiten van data en het verbeteren van de datakwaliteit. Tegelijkertijd constateren wij dat verdere groei in data gedreven sturing samenhangt met de doorontwikkeling van ons applicatielandschap. In 2027 ligt de focus daarom op het versterken van deze randvoorwaarden, zodat wij in de jaren daarna verdere stappen kunnen zetten in het optimaal benutten van data voor sturing en besluitvorming. Wij blijven investeren in technologie en analysemogelijkheden, met als doel om onze informatievoorziening stapsgewijs te verbeteren en beter te laten aansluiten op de behoeften van de organisatie en gemeenten.

Herinrichting applicatielandschap

Ons applicatielandschap is in de afgelopen jaren organisch gegroeid. Dit heeft geleid tot overlap in functionaliteiten en inefficiënties, zoals het meerdere keren moeten invoeren van gegevens.

In 2025 is gestart met de herinrichting van het applicatielandschap. In 2026 is de basis gelegd voor een meer samenhangend en toekomstbestendig geheel van systemen. In 2027 zetten wij deze lijn voort door verdere optimalisatie en borging van processen.

Het doel is om te komen tot een eenduidig en geïntegreerd landschap, waarin processen beter op elkaar aansluiten en waarin gewerkt wordt met uniforme en betrouwbare masterdata. Dit draagt bij aan efficiënter werken, hogere datakwaliteit en een verdere professionalisering van de organisatie. Op termijn leidt dit ook tot kostenbesparingen.

Implementatie nieuw primair systeem

In 2026 is gestart met de selectie van een vervanger voor AfvalRIS. In 2027 vindt de implementatie van dit nieuwe primaire systeem plaats. Dit traject heeft een majeure impact op de organisatie, omdat het raakt aan de kernprocessen van onze dienstverlening. De implementatie vraagt om een zorgvuldige voorbereiding, intensieve begeleiding van medewerkers en aanpassing van werkprocessen. Tegelijkertijd biedt dit traject

de mogelijkheid om processen te herontwerpen, te standaardiseren en beter aan te sluiten op de gewenste manier van werken. De invoering van het nieuwe systeem is een belangrijke randvoorwaarde om verdere stappen te kunnen zetten in data gedreven werken. Het zorgt voor betere datakwaliteit, meer samenhang in gegevens en betere sturingsinformatie.

Data gestuurd werken

Wij beschikken over een grote hoeveelheid data binnen onze systemen. In 2027 ligt de nadruk op het verder toegankelijk maken en benutten van deze data, voor zover de bestaande systemen dit ondersteunen.

Met behulp van moderne technologie en analysetools verbeteren wij onze inzichten in processen, prestaties en trends. Dit stelt ons in staat om beter te sturen op operationele processen en afwijkingen sneller te signaleren.

De verdere doorontwikkeling van data gedreven werken hangt nadrukkelijk samen met de implementatie van het nieuwe primaire systeem. Na deze implementatie kunnen wij een volgende stap zetten in het structureel en breder toepassen van data gedreven sturing.

Informatiebeveiliging en compliance (NIS2)

De implementatie van maatregelen die voortvloeien uit de NIS2-richtlijn vraagt in 2027 nadrukkelijk aandacht. Dit heeft gevolgen voor onze informatiebeveiliging, processen en governance.

Wij werken aan het structureel borgen van deze maatregelen binnen onze organisatie, onder andere door het versterken van beleid en procedures, het verhogen van bewustwording bij medewerkers en het inrichten van passende beheersmaatregelen en controles. Deze ontwikkeling vraagt om een integrale aanpak en heeft impact op zowel de organisatie als de inrichting van onze systemen.

Samenwerking met ICT-partner

In 2026 wordt een nieuwe ICT-partner geselecteerd. Afhankelijk van de uitkomst hiervan zullen in 2027 mogelijk aanvullende stappen worden gezet in het optimaliseren en standaardiseren van processen.

Dit kan leiden tot aanpassingen in werkwijzen, verdere integratie van systemen en het verbeteren van de aansluiting tussen techniek en operatie. Daarbij is het van belang dat veranderingen goed worden begeleid en duurzaam worden geborgd binnen de organisatie.

3.4.4 Inkoop en aanbesteden

In 2025 is het inkoopbeleid van Waardlanden vastgesteld, met als doel om te komen tot een meer gestructureerde, doelmatige en rechtmatige inrichting van de inkoopfunctie. In 2026 is gestart met de implementatie hiervan, onder andere door het uniformeren van aanbestedingsdocumenten en het opzetten van periodieke inkoop overleggen met teammanagers.

In de praktijk is gebleken dat deze ontwikkeling onvoldoende van de grond is gekomen. De belangrijkste oorzaak hiervan is het ontbreken van een functionaris die structureel verantwoordelijk is voor de inkoopfunctie. Hierdoor ontbrak de regie op uitvoering, samenhang en borging van het beleid.

Om deze randvoorwaarde in te vullen is in de begroting 2027 een inkoopfunctionaris opgenomen. Met de invulling van deze rol ontstaat de basis om de inkoopfunctie daadwerkelijk te professionaliseren en verder in te bedden in de organisatie.

In 2027 ligt de nadruk op het verder inrichten en borgen van de inkoopfunctie. Dit betekent dat gewerkt wordt aan:

- het structureel implementeren van het vastgestelde inkoopbeleid;
- het uniformeren en toepassen van aanbestedingsdocumenten en werkwijzen;
- het opzetten en borgen van periodieke inkoop overleggen met de organisatie;
- het uitvoeren en benutten van spendanalyses;
- het ontwikkelen van een aanbestedingskalender.

Daarnaast wordt gewerkt aan het vergroten van het inkoopbewustzijn binnen de organisatie en het versterken van de samenwerking tussen inkoop en de verschillende teams.

De verwachting is dat 2027 in belangrijke mate in het teken staat van het op orde brengen van beleid, processen en governance. Dit is noodzakelijk om in de jaren daarna daadwerkelijk “in control” te komen op het gebied van inkoop, zowel vanuit rechtmatigheid als doelmatigheid. Door deze stappen te zetten werken wij toe naar een professionele inkoopfunctie die bijdraagt aan betere sturing, risicobeheersing en een doelmatige inzet van middelen.

3.4.5 Duurzaamheid

Duurzaamheid en energietransitie

Als overheidsorganisatie nemen wij onze verantwoordelijkheid in de energie- en grondstoffentransitie. Wij blijven actief inzetten op energiebesparing, verduurzaming van onze bedrijfsvoering en verantwoord inkopen. Tegelijkertijd constateren wij dat de mogelijkheden om te verduurzamen in de praktijk worden beïnvloed door externe factoren, zoals netcongestie en technologische ontwikkelingen.

Wij kiezen er daarom voor om te verduurzamen in een tempo dat voor Waardlanden haalbaar en realistisch is, waarbij wij blijven voldoen aan de wettelijke verplichtingen die op dit vlak aan ons worden gesteld.

Energietransitie

Binnen de energietransitie zien wij dat de overstap van fossiele naar volledig elektrische oplossingen momenteel wordt afgeremd door netcongestie in onze regio. Dit beperkt de mogelijkheden om voertuigen

en materieel op korte termijn op grote schaal te elektrificeren. Wij blijven daarom actief betrokken bij regionale initiatieven en denktanks die gericht zijn op het vinden van oplossingen voor netcongestie, zodat ook in de toekomst gebruik kan worden gemaakt van elektrische voertuigen en apparatuur.

De elektrificatie van voertuigen start gefaseerd vanaf 2029 en is opgenomen in het investeringsprogramma. Deze eerste stappen passen binnen de huidige energievoorziening. Verdere opschaling van elektrisch materieel vraagt echter om aanvullende investeringen in energiecapaciteit; de kosten hiervan zijn momenteel nog niet in het investeringsprogramma opgenomen.

Voor kleinere voertuigen en gereedschappen blijft elektrisch de voorkeursoptie bij vervanging en aanschaf. Daarnaast verkennen wij alternatieve energiedragers, waaronder waterstof. In 2026 is gestart met een verkenning naar de toepasbaarheid hiervan voor Waardlanden, mede op basis van ervaringen bij andere inzamelaars. In 2027 wordt deze verkenning voortgezet en werken wij toe naar een beter onderbouwd beeld van de haalbaarheid en mogelijke inzet.

Circulaire bedrijfsvoering

Ook binnen onze eigen organisatie werken wij aan een circulaire manier van werken. Medewerkers van Waardlanden zijn veelal woonachtig in de regio en maken zowel privé als op het werk de transitie naar een circulaire economie mee. Dit vraagt om een verandering in gedrag en werkwijzen binnen de organisatie. In 2027 blijven wij inzetten op het doorbreken van bestaande patronen en het stimuleren van circulair gedrag op de werkplek. Concreet betekent dit onder andere:

- het bewust omgaan met grondstoffen en afvalstromen binnen kantooromgevingen;
- het verder ontwikkelen van een circulaire werkcultuur;
- Wet- en regelgeving en verantwoording.

De komende jaren neemt de druk vanuit wet- en regelgeving op het gebied van duurzaamheid verder toe. Ook binnen de afvalbranche krijgen wij te maken met aanvullende eisen op het gebied van registratie, rapportage en verantwoording, waaronder de CSRD.

In 2027 zetten wij verdere stappen in het inrichten van de benodigde processen en systemen voor:

- het verzamelen en vastleggen van duurzaamheidsdata;
- het uitvoeren van materialiteitsanalyses;
- het borgen van datakwaliteit en interne beheersing.

Deze ontwikkeling vraagt om een structurele inbedding binnen de organisatie en heeft impact op zowel processen als capaciteit.

Realistische en gefaseerde verduurzaming

Hoewel de ambities op het gebied van duurzaamheid hoog zijn, vraagt de praktijk om een realistische en gefaseerde aanpak. Beperkingen zoals netcongestie en afhankelijkheid van externe ontwikkelingen maken dat niet alle doelstellingen op korte termijn realiseerbaar zijn. Wij kiezen daarom bewust voor een stapsgewijze aanpak, waarbij wij:

- blijven voldoen aan wettelijke verplichtingen;
- inspelen op technologische en infrastructurele ontwikkelingen;
- investeren op momenten dat dit uitvoerbaar en doelmatig is.

Op deze manier werken wij toe naar een duurzame organisatie, met oog voor haalbaarheid, betaalbaarheid en continuïteit van onze dienstverlening.

3.4.6 Arbo, veiligheid en milieu

Waardlanden vindt veilig en gezond werken (nu en in de toekomst) erg belangrijk. Om veilig en gezond te kunnen werken moeten medewerkers zich bewust zijn van mogelijke risico's en over de kennis en kunde beschikken. Werkgever, medewerkers en OR hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Wat gaan we doen?

- Arbeidsrisico's in beeld brengen via de gebruikelijke instrumenten (Preventief Medisch Onderzoek, medewerkerstevredenheidsonderzoek en de Risico Inventarisatie & Evaluatie);
- De geïdentificeerde risico's, behoud- en verbeterpunten samen met voorgestelde maatregelen vastleggen in een actieplan / plan van aanpak;
- Het bewustzijn van de mogelijke arbeidsrisico's bij medewerkers vergroten d.m.v. voorlichting en training;
- Verbeteren van de persoonlijke beschermingsmiddelen;
- Minimaliseren van milieurisico's en maatregelen nemen ter bescherming van het milieu.

Wat mag het kosten?

De kosten voor dit beleid zijn opgenomen in de financiële begroting en zijn opgenomen onder meerdere lasten voor een totaalbedrag van € 81.000,

Wat levert het op?

Goed arbobeleid heeft naast het verminderen van arbeidsrisico's meer positieve effecten. Als medewerkers veilig en gezond hun werk kunnen doen dan leidt dit tot meer werkplezier, hogere motivatie en een verbeterde inzetbaarheid van medewerkers en uiteindelijk een hogere productiviteit.

3.4.7 Juridische control

Als overheidsorganisatie is het van groot belang dat wij handelen in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving. Juridische control speelt hierin een essentiële rol. Het draagt bij aan rechtmatig handelen, het beheersen van risico's en het borgen van een betrouwbare en integere bedrijfsvoering. Dit is niet alleen van belang voor de continuïteit van onze organisatie, maar ook voor het vertrouwen van gemeenten, inwoners en andere stakeholders.

Juridische control richt zich onder andere op contractmanagement, privacy en gegevensbescherming, en het naleven van relevante wet- en regelgeving en interne afspraken. In 2025 is een juridische scan uitgevoerd. Deze scan heeft inzicht gegeven in de belangrijkste risico's en verbeterpunten binnen onze organisatie en vormt de basis voor de acties die in de daaropvolgende jaren worden uitgevoerd.

In 2027 en daarna zetten wij deze lijn voort. De juridische scan wordt daarbij beschouwd als een levend document dat periodiek wordt bijgewerkt en aangevuld op basis van nieuwe ontwikkelingen, wetgeving en inzichten. Het doel is om risico's structureel te verkleinen en verbeteringen door te voeren. In 2027 ligt de nadruk op het verder implementeren en borgen van maatregelen die bijdragen aan een organisatie waarin compliant werken een geïntegreerd onderdeel vormt van de dagelijkse praktijk.

Dit betekent dat wij:

- onze processen en werkwijzen verder in lijn brengen met wet- en regelgeving;
- de samenwerking met juridische expertise versterken;
- het bewustzijn binnen de organisatie vergroten;
- sturen op structurele borging van compliance in beleid en uitvoering.

Door deze aanpak werken wij toe naar een situatie waarin juridische control niet alleen ondersteunend is, maar integraal onderdeel uitmaakt van onze bedrijfsvoering. Hiermee vergroten wij onze wendbaarheid, beperken wij risico's en versterken wij onze positie als betrouwbare publieke organisatie.

3.4.8 Wet Open Overheid (Woo)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het doel van deze wet is het bevorderen van een transparante overheid met een toegankelijke en betrouwbare informatievoorziening. De Woo verplicht bestuursorganen om actiever informatie openbaar te maken. Dit betekent dat in de begroting en het verantwoordingsverslag wordt toegelicht op welke wijze hier invulling aan wordt gegeven. Dit onderdeel van de begroting 2027 voorziet daarin.

De Woo kent vier belangrijke verplichtingen:

1. De verplichting voor ieder bestuursorgaan om een Woo-contactfunctionaris aan te wijzen;
2. Verplichtingen gericht op passieve openbaarmaking;
3. Verplichtingen gericht op actieve openbaarmaking;
4. Het op orde brengen van de (digitale) informatiehuishouding.

Woo-contactfunctionaris

Waardlanden heeft een Woo-contactfunctionaris aangesteld om de toegankelijkheid van informatie te vergroten en de dienstverlening te verbeteren. Deze Woo-functionaris ondersteunt inwoners en andere belangstellenden bij het vinden van informatie en vervult een actieve voorlichtingsrol.

Passieve openbaarmaking

Via de website is het mogelijk om digitaal een Woo-verzoek in te dienen. De procedure en aanvullende informatie zijn daarbij beschikbaar gesteld. Woo-verzoeken, inclusief de schriftelijke besluiten en de verstrekte informatie, worden gepubliceerd op de website.

Actieve openbaarmaking

Waardlanden publiceert actief informatie om de transparantie te vergroten. Medewerkers worden zich daarbij bewust gemaakt van het belang van openbaarheid en de invloed van de Woo op hun werkzaamheden.

Informatievoorziening op orde

De Woo schrijft voor dat de informatiehuishouding binnen zes jaar op orde wordt gebracht. In 2025 is hiervoor een meerjarenplan opgesteld en is gestart met de uitvoering. Informatie wordt duurzaam toegankelijk gemaakt volgens de DUTO-kenmerken (vindbaar, beschikbaar, leesbaar, interpreteerbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig). De werkzaamheden worden in 2027 voortgezet.

Doorontwikkeling

Waardlanden bouwt vanaf 2025 stapsgewijs aan een betere inrichting van actieve openbaarmaking en informatiebeheer. In 2026 wordt verder geïnvesteerd in documentbeheer en archivering. Deze gefaseerde aanpak voorkomt een onevenredige belasting van de organisatie en draagt bij aan een zorgvuldige en duurzame uitvoering van de Woo.

De Woo wordt daarbij niet alleen gezien als een wettelijke verplichting, maar ook als een ontwikkelopgave die bijdraagt aan verdere professionalisering van de organisatie en verbetering van de dienstverlening. In 2027 wordt een volgende fase in de implementatie opgepakt.

3.5 Verbonden partijen

Beleidsvisie

Waardlanden werkt samen met andere organisaties, maar alleen als die bijdragen aan de doelen van de organisatie. Dit betekent dat samenwerkingspartners de organisatie moeten ondersteunen en versterken bij het uitvoeren van haar taken.

Verbonden partijen

Waardlanden werkt samen met Waardlanden Reinigingsbedrijf BV als verbonden partij.

Omschrijving belang

Waardlanden is voor 100% aandeelhouder in Waardlanden Reinigingsbedrijf BV.

Belang aan het begin en einde jaar

Er is sprake van een 100% belang aan het begin en einde van het jaar.

Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde jaar

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft bepaald dat het eigen vermogen van Waardlanden Reinigingsbedrijf BV maximaal € 150.000 mag zijn. Als het eigen vermogen hoger wordt, wordt het extra bedrag als dividend uitgekeerd aan Waardlanden. Dit betekent dat het teveel aan winst wordt uitbetaald aan de aandeelhouder. Waardlanden houdt in 2027 in de begroting rekening met een dividendbate van € 150.000 vanuit de resultaatbestemming 2026.

Verwachte omvang financieel resultaat begrotingsjaar (mutatie eigen vermogen)

De verwachte omvang van het financiële resultaat 2027 van Waardlanden Reinigingsbedrijf B.V. bedraagt € 150.000 (na vennootschapsbelasting).

Risico's

Waardlanden loopt geen financiële risico's met Waardlanden Reinigingsbedrijf BV, behalve dat het verplicht is om het volledige bedrag van de aandelen te betalen. Dit heet de volstortplicht.

FINANCIËLE BEGROTING

4 FINANCIËLE BEGROTING

4.1 Begroting 2027 en meerjarenraming (MJR) 2028-2030

Baten en lasten <i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Realisatie 2025	Begroting 2026	MJR begroting 2027	Begroting 2027	MJR begroting 2028	MJR begroting 2029	MJR begroting 2030
LASTEN							
Lonen en salarissen	8.020	10.480	10.742	11.687	11.979	12.279	12.585
Inhuur derden	3.024	768	788	1.535	1.574	1.613	1.653
Overige personeelslasten	564	540	554	558	569	583	598
Afschrijvingen	2.584	2.871	2.972	3.258	3.164	3.458	3.723
Huisvestingskosten	1.020	1.255	1.285	1.290	1.321	1.353	1.386
Kantoorkosten	1.129	1.866	1.417	1.791	1.449	1.479	1.510
Voertuigkosten	2.468	2.507	2.570	2.613	2.678	2.745	2.814
Materieel	863	551	565	901	924	947	970
Bankkosten	5	-	-	-	-	-	-
Rente	508	687	706	721	750	783	823
Overige kosten	1.526	1.443	1.406	2.119	2.172	2.226	2.282
Verwerkingskosten	6.117	6.205	6.342	6.842	7.009	7.179	7.353
Vennootschapsbelasting	1	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten	27.828	29.173	29.346	33.317	33.589	34.645	35.697
BATEN							
Algemene baten	19.688	18.872	18.990	21.269	21.424	22.240	23.046
Doorbelastingen	-	-	-	-	-	-	-
Overige baten	685	2.447	2.502	3.328	3.442	3.523	3.607
Nedvang	1.248	-	-	800	819	840	861
Verwerkingsopbrengsten	4.519	5.850	5.848	5.537	5.520	5.658	5.800
KWD opbrengsten	1.877	1.855	1.855	2.234	2.234	2.234	2.234
Dividend	77	150	150	150	150	150	150
Totaal baten	28.094	29.173	29.346	33.317	33.589	34.645	35.697
Saldo van baten en lasten	267	-	-	-	-	-	-
Mutaties reserves							
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	75	-	-	-	-	-	-
Resultaat	342	-	-	-	-	-	-

Tabel 13: Begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Toelichting op de baten en lasten op categorieniveau

Algemeen

De begroting voor 2027 is gebaseerd op de Kaderbrief 2027 en wijkt af van de meerjarenraming (MJR) 2027 uit 2025. De belangrijkste oorzaken van de afwijkingen zijn de uitbreiding van het aantal fte, hogere kosten inhuur, hogere afschrijvings- en rentelasten door investeringen met een langere doorlooptijd, hogere materieelkosten en stijgende kantoorkosten door verdere automatisering en inhuur van externe expertise.

De overige kosten stijgen door uitbreiding van de dienstverleningsovereenkomsten (DVO's), maar worden gecompenseerd door hogere overige baten. Ook de verwerkingskosten nemen toe door hogere belastingen en CO₂-heffingen, wat wordt gedekt door hogere opbrengsten uit verwerkingsactiviteiten en een hogere opbrengst van Waardlanden B.V.

LASTEN (3.971.000 euro N)

De totale lasten zijn ten opzichte van de MJR-begroting 2027 € 3.971.000 hoger. Hieronder wordt per onderdeel verdere toelichting op deze toename gegeven.

Personeel (1.692.000 euro N)

De loon- en inhuurkosten stijgen met € 1.692.000 ten opzichte van de MJR-begroting 2027. De stijging van de loonkosten wordt deels veroorzaakt door de indexering voor 2027 van 5,7% (€ 335.000). Daarnaast is de formatie uitgebreid met 6,56 fte, wat leidt tot hogere kosten van € 707.000. De recent in dienst getreden medewerkers zijn lager ingeschaald dan oorspronkelijk begroot, wat leidt tot een kostenverlaging van € 98.000. De inhuurkosten nemen met € 44.000 toe door toepassing van gelijke beloning voor inhuur en eigen personeel (WAADI).

De inhuurcapaciteit die nodig is om de dienstverlening op peil te houden, stijgt met € 700.000 door meer inzet tegen de daarbij gemoeide hogere tarieven. De ondersteuning voor verdere professionalisering, ingezet in 2025, neemt in 2027 naar verwachting licht af door een intensivering van werving- en selectieactiviteiten. Hierdoor verschuiven kosten van inhuur naar eigen kosten voor eigen personeel.

Overige personeelslasten (5.000 euro N)

De stijging van de overige personeelskosten wordt vooral veroorzaakt door indexatie (€ 12.000). Daarnaast zijn de kosten voor het opstellen van de risico-inventarisatie en -evaluatie (€ 30.000) geherrubriceerd naar externe dienstverlening. De kosten voor ziekteverzuimbegeleiding nemen toe met € 25.000 door intensievere controle en begeleiding, als onderdeel van een actieve aanpak van verzuim.

Afschrijvingen (286.000 euro N)

De afschrijvingskosten stijgen ten opzichte van de MJR-begroting 2027 met € 286.000. Dit is voornamelijk het gevolg van de lange doorlooptijd van de Europese aanbesteding voor gedeeltelijke vervanging van het wagenpark, afgerond in 2025. Direct daarna zijn de bestellingen voor de reeds geplande vervangingen geplaatst; eind 2025 stond voor € 2,5 miljoen aan bestellingen open. Door lange productie- en levertijden vindt de levering pas in 2026 plaats, waardoor het moment van ingebruikname verschuift en de afschrijvingskosten in 2027 toenemen.

Huisvestingskosten (6.000 euro N)

De huisvestingskosten stijgen met € 6.000 ten opzichte van de MJR-begroting 2027, voornamelijk door indexering en lagere opbrengsten uit terug geleverde energie (€ 10.000). De dotatie voor onderhoud bedraagt € 175.000 en is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) 2022–2025. In 2026 wordt een nieuw MJOP opgesteld, waarna de dotatie in toekomstige begrotingen wordt aangepast aan de nieuwste ramingen.

Kantoorkosten (374.000 euro N)

De kantoorkosten omvatten kosten als: automatisering, bank- en administratiekosten, accountantskosten, telefoon- en communicatiekosten, extern advies en overige bedrijfsvoeringskosten. De belangrijkste afwijkingen in 2027 ten opzichte van de MJR-begroting 2027 zijn:

- Automatiseringskosten (+ € 272.000): deze toename hangt samen met de implementatie van het nieuwe AfvalRis-pakket, de benodigde systeemkoppelingen en de verdere ontwikkeling van de automatisering.
- Extern advies (+ € 384.000):
 - € 371.000 voor de inhuur van specialistische kennis die niet binnen de eigen organisatie beschikbaar is, ter ondersteuning van de ingezette ontwikkeling;
 - € 12.500 voor ondersteuning en advieswerkzaamheden voor de ondernemingsraad.
- Overige bedrijfsvoeringskosten (- € 296.000): afname doordat de post onvoorzien (€ 250.000) is vervallen en de kosten voor dataregistratie van afvalbeheer € 46.000 lager uitvallen.

Het resterende verschil wordt verklaard door diverse kleinere mutaties.

Voertuigkosten (43.000 euro N)

Dit betreft de kosten voor onderhoud, brandstof, schade, verzekering, belasting, rente en afschrijving van het materieel (wagenpark en gereedschap). Deze kosten stijgen met € 43.000 ten opzichte van de MJR-begroting 2027. Het onderhoud van het wagenpark en de bijbehorende kosten nemen toe met € 47.000, vooral door hogere uitgaven voor onderdelen en uitbestede grote reparaties. Daarnaast is € 50.000 opgenomen voor de inhuur van afvalwagens bij derden in geval van calamiteiten. Door de lange doorlooptijd van externe reparaties kan de reguliere dienstverlening onder druk komen te staan, waardoor inhuur noodzakelijk is. De verzekeringskosten van het wagenpark zijn structureel lager dan begroot en zijn daarom

met € 50.000 verlaagd. Per saldo leidt bovenstaande tot een verhoging van per saldo € 43.000 ten opzichte van de MJR-begroting 2027. De brandstofkosten zijn bewust structureel iets hoger geraamd om schommelingen in brandstofprijzen op te vangen, gezien de volatiliteit van deze prijzen.

Materieel (336.000 euro N)

Onder het materieel vallen onder andere de kosten voor afzetcontainers en wijkverzamelcontainers. Ten opzichte van de MJR-begroting 2027 stijgen de kosten voor afzetcontainers met afgerond € 117.000 door ouderdom en afnemende kwaliteit, waardoor vaker reparaties nodig zijn. In de investeringsbegroting 2027 zijn daarom middelen opgenomen voor gefaseerde extra vervanging van deze containers.

Bij de wijkverzamelcontainers is eveneens sprake van hogere kosten (€ 277.000), onder andere door vervanging van onderdelen zoals accu's en paslezers, extra onderhoud door inferieure kwaliteit en herstelkosten als gevolg van vandalisme.

De kosten voor huishoudcontainers dalen met € 68.000 door de verdere uitrol van wijkverzamelcontainers.

Rente (16.000 euro N)

De rentelasten nemen toe als gevolg van het uitgestelde investeringsritme. Door de langere doorlooptijd van de Europese aanbesteding en de daarop volgende bestellingen, verschuift het moment van levering en ingebruikname van het materieel naar 2026. Hierdoor is de bijbehorende financiering naar verwachting eveneens pas in 2026 benodigd. Als gevolg hiervan nemen de rentelasten in 2027 toe.

Overige kosten (714.000 euro N)

De overige kosten zijn € 714.000 hoger dan begroot volgens de MJR-begroting 2027 en betreft de overige DVO uitvoeringskosten en de overige uitvoeringskosten.

Allereerst nemen de overige DVO-uitvoeringskosten toe met € 722.000. Deze kosten betreffen onder andere de inhuur van externe partijen, de aankoop van strooizout en de inzet van Avres voor het ledigen van openbare prullenbakken. Het grootste deel van de toename (€ 600.000) is toe te schrijven aan de toevoeging van de DVO Onkruid Gorinchem. Daarnaast zijn in dit bedrag ook de overige kosten van de DVO Polderbus opgenomen. In de MJR-begroting 2027 waren deze kosten nog elders verantwoord en niet afzonderlijk als DVO begroot; het betreft hierbij een bedrag van € 61.000.

Deze uitvoeringskosten worden 1-op-1 afgerekend met de gemeenten en worden dus gecompenseerd door hogere overige baten. Omdat de DVO-uitvoeringsbaten in totaal onder "overige baten" zijn opgenomen, is dit voordeel niet direct zichtbaar. Het gaat hier uitsluitend om de overige DVO-uitvoeringskosten, exclusief personeels-, materieel- en verwerkingskosten van de DVO's.

De overige uitvoeringskosten nemen per saldo met € 6.000 af ten opzichte van de MJR-begroting 2027. Dit betreft kosten voor aftransport, glaszameling, containerwissels, inzameling en verwerking van kerstbomen en zwerfafvalmonitoring. De kosten voor aftransport zijn ten opzichte van de MJR-begroting 2027 ongeveer gelijk gebleven; de stijging van de transporttarieven wordt door de afname van hoeveelheden gecompenseerd. Voor de overige kosten onder deze post zijn geen specifieke afwijkingen of bijzonderheden te melden.

Verwerkingskosten (500.000 euro N)

De verwerkingskosten betreffen de uitgaven van Waardlanden voor de verwerking van afval van de milieustraten, milieuparken, huis-aan-huis-inzameling en overige stromen, zoals veegvuil, slib, composteerbaar tuinafval en puin. Voor 2027 zijn de kosten gebaseerd op de aantallen uit 2025, in combinatie met de huidige en verwachte verwerkingstarieven.

Ten opzichte van de MJR-begroting 2027 stijgen de verwerkingskosten met afgerond € 500.000. Deze toename wordt veroorzaakt door meerdere structurele ontwikkelingen in de markt voor grondstoffen en afvalverwerking. Het hoge aanbod van recyclebare materialen, in combinatie met beperkte afzetmogelijkheden, zet de prijzen onder druk en leidt tot hogere verwerkingstarieven. Daarnaast wordt de CO₂-heffing voor verbrandingsinstallaties vanaf 2027 goed merkbaar, waardoor ook de kosten voor het verbranden van restafval toenemen. Vanaf 2026 wordt bovendien de AVI-correctiefactor gefaseerd ingevoerd, wat de afvalstoffenbelasting verder verhoogt. Na eerdere sterke dalingen vlakkt de ingezamelde afvaltonnage de laatste jaren af, een trend die naar verwachting de komende jaren doorzet.

De stijging ten opzichte van de MJR-begroting 2027 is vooral zichtbaar bij het huis-aan-huis ingezamelde afval (€ 364.000), het grofvuil van de milieustraten (€ 178.000) en de lagere verwerkingsopbrengst voor metaal van de milieustraten (€ 71.000). De totale toename bij de milieustraten bedraagt € 271.000 en bestaat, naast de twee eerder genoemde stromen, uit het saldo van een groot aantal kleinere toe- en afnames. Daartegenover staat een hogere opbrengst voor papier van € 232.000 ten opzichte van de MJR-begroting 2027, al ligt dit bedrag nog altijd € 120.000 onder de realisatie in 2025. De overige afwijkingen betreffen eveneens het saldo van diverse minder omvangrijke toe- en afnames.

Ook voor 2027 hanteren we twee tarieven voor de gemeenten: één voor diftar en één zonder diftar. Het tarief zonder diftar houdt geen rekening met de financiële prikkel voor het verminderen van restafval bij de huis-aan-huisinzameling en de milieustraten. Voor Diftar-gemeenten registreren we de verwerkte hoeveelheden op de milieustraten en verrekenen deze kosten rechtstreeks met de inwoners. Dit geldt ook voor de grofvuilophaaldienst. Inwoners van Vijfheerenlanden (niet-diftar) kunnen kosteloos gebruikmaken van de milieustraten en de grofvuilophaaldienst; deze kosten worden met de gemeente verrekend.

BATEN (3.971.000 euro V)

De totale baten zijn ten opzichte van de MJR-begroting 2027 € 3.971.000 hoger. Hieronder wordt per onderdeel verdere toelichting op deze toename gegeven.

Algemene baten (2.278.000 euro V)

Dit betreft de voorschotbijdragen van de gemeenten. Deze nemen met € 2.278.000 toe als direct gevolg van de stijging van de tarieven. Voor een nadere toelichting op de tarieven wordt verwezen naar paragraaf 1.2.2 (Tariefstelling 2027 voor gemeenten).

Overige baten (826.000 euro V)

Het voordeel van de overige baten ten opzichte van de MJR-begroting 2027 bedraagt € 826.000 en bestaat uit meerdere onderdelen.

De voorschotten uit dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) zijn € 964.000 hoger. Dit is voornamelijk het gevolg van de toevoeging van de DVO Onkruid Gorinchem (€ 600.000). De gemeente Gorinchem en Waardlanden hebben de intentie uitgesproken om de onkruidbestrijding vanaf 2027 via Waardlanden te organiseren. Daarnaast dragen de reclassificatie van de DVO Werkplaats Gorinchem (€ 155.000) en indexeringen als gevolg van hogere kosten voor personeel, inhuur en materieel bij aan de stijging van deze post.

In 2025 zijn de DVO's opgesteld en/of herzien om beter aan te sluiten op de actuele situatie. Een deel hiervan is nog niet definitief vastgesteld. Niet alle DVO's zijn echter al definitief of ondertekend. In 2026 worden hierover verdere afspraken gemaakt met de betrokken gemeenten, gericht op het formaliseren van lopende en toekomstige werkzaamheden.

De overige opbrengsten dalen met € 139.000, voornamelijk doordat de doorbelasting van de werkplaats (€ 155.000) is verplaatst naar de DVO-opbrengsten.

Nedvang (800.000 euro V)

In de MJR-begroting 2027 was deze post opgenomen onder de verwerkingsopbrengsten. Ter bevordering van de transparantie en een beter inzicht in de baten en lasten, is deze in de begroting 2027 separaat opgenomen.

Ten opzichte van 2026 is deze post € 250.000 hoger. Hoewel de totale hoeveelheid pmd gelijk is gebleven, is binnen deze stroom sprake van een duidelijke verschuiving: de hoeveelheid brongescheiden pmd is sterk toegenomen, terwijl de aanvoer naar de nascheidingsinstallatie is afgenomen. Dit hangt onder andere samen met de invoering van bronscheiding in het buitengebied sinds 2025. Per saldo leidt dit tot een hogere vergoeding.

Verwerkingsopbrengsten (311.000 euro N)

Gecorrigeerd voor de in 2027 afzonderlijk gepresenteerde post Nedvang, zijn de verwerkingsopbrengsten € 488.000 hoger dan in de MJR-begroting 2027. Dit hangt samen met de hogere verwerkingskosten van € 500.000 ten opzichte van de MJR-begroting 2027.

KWD opbrengsten - Reinigingsbedrijf B.V. (379.000 euro V)

Sinds april 2022 wordt het bedrijfsafval ingezameld in samenwerking met Netwerk N.V. Waardlanden blijft de inzamelactiviteiten uitvoeren voor Reinigingsdienst Waardlanden B.V. en ontvangt daarvoor een vergoeding. De verwachte winst is als structurele opbrengst onder dividend opgenomen. De inzet van Waardlanden is verwerkt in de lasten. De baten en lasten zijn volgens de afspraken met Netwerk N.V. in de begroting opgenomen.

De doorbelasting van de overheadkosten door Waardlanden neemt toe naarmate de omzetverwachting van Reinigingsbedrijf Waardlanden B.V. stijgt. Met de invoering van diftar in 2024 zijn er bedrijfspassen verstrekt voor het legen van wijkcontainers. Afnemers betalen Waardlanden B.V. een abonnement op basis van de klepbeweging. GR Waardlanden registreert deze bewegingen en berekent deze door aan de B.V., evenals het gebruik van de ondergrondse containerputten die eigendom zijn van de GR en door haar worden onderhouden.

Het verwachte positieve resultaat ten opzichte van de MJR-begroting 2027 wordt veroorzaakt door een hogere omzetverwachting bij de B.V. als gevolg van onder meer het indexering en uitbreiding van de activiteiten. Daarnaast is het gebruik van de ondergrondse containerputten en de bijbehorende contracten volledig in beeld gebracht. De stijgende verwerkingskosten leiden tot een hogere opbrengst. Aangezien deze één op één worden doorbelast en hebben die geen effect op het resultaat.

Dividend (0 euro)

De verwachte dividenuitkering wordt structureel in de begroting opgenomen. Vanuit de resultaatbestemming van Waardlanden B.V. is het bedrag van de eerste € 150.000 bestemd voor Waardlanden. Eventuele winst daarboven wordt verdeeld volgens de voor het betreffende jaar geldende verdeelsleutel.

4.2 Uitgangspunten

Bij de totstandkoming van de programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Algemeen

- De bepalingen voor het bestemmen van de tekorten en overschotten zijn vastgelegd in de financiële beheerverordening van de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Waardlanden;

- De begrotingscijfers zijn waar nodig bijgesteld op basis van de realisatiecijfers 2025;
- De effecten vanuit de strategienota 2021-2025 worden gemonitord en geëvalueerd en zijn waar nodig meegenomen in de begroting 2027.
- De gehanteerde indexpercentages voor begrotingsjaar 2027 en de meerjarenbegroting 2028-2030 zijn overgenomen vanuit de septembercirculaire gemeentefonds 2025 (tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB MEV 2026 en CEP 2025). Voor 2027 bedraagt het percentage 2,2% voor de materiële uitgaven ten opzichte van de begroting 2026. Dit indexpercentage is ook van toepassing op de jaren 2028-2030 uit de meerjarenbegroting.

Personele capaciteit en samenhangende uitgaven

- Uitgangspunt voor de salarispost is de formatie (aanwezige formatie inclusief vacatures) zoals in de begroting 2026 is vastgesteld met daarbij een uitbreiding van 6,56 fte.
- Vacatures zijn meegenomen op het maximum van de functionele schaal.
- Feitelijke schaalbedragen volgens de bruto salarisbetaling over januari 2027.
- De cao Gemeenten/SGO 2025-2027 loopt vanaf 1 april 2025 door tot en met 31 maart 2027. Er wordt rekening gehouden met een opslag voor sociale lasten en pensioenpremies van 29,50%.
- De gehanteerde indexpercentages voor begrotingsjaar 2027 en de meerjarenbegroting 2028-2030 zijn overgenomen vanuit de septembercirculaire gemeentefonds 2025 (tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB MEV 2026 en CEP 2025). Voor 2027 bedragen de percentages 5,7% voor de lonen en salarissen en 2,2% voor de materiële uitgaven ten opzichte van de begroting 2026.
- In de begroting wordt rekening gehouden met een verzuimpercentage van 7%.
- Inhuur is berekend op basis van capaciteitsplanning ten opzichte van de formatie. De extra kosten voor inhuur gesteld op 10%.
- De transitievergoeding na 2 jaar ziekte vervalt per 1 juli 2026. De eventuele kosten voor een transitievergoeding in 2027 zijn niet opgenomen in de lasten maar opgenomen onder de risico-inventarisatie 2026.

Afschrijvingen

- Waardlanden schrijft kapitaalgoederen af volgens de financiële regels van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden die zijn vastgelegd in de financiële verordening van Waardlanden.
- De afschrijvingen zijn berekend op basis van het materieel dat nu in gebruik is en de geplande investeringen voor 2027-2030.

Leningen

- Voor tienjarige leningen wordt voor 2027 een rentepercentage verwacht in de bandbreedte van ongeveer 3% tot 3,5%, gebaseerd op de huidige kapitaalmarktontwikkelingen en renteverwachtingen binnen de eurozone. In de begroting 2027 wordt uitgegaan van 3,5%. Daarmee

wordt een voorzichtig en realistisch financieel kader gehanteerd en wordt het risico op toekomstige rentetevallers beperkt.

Rente

- Als Waardlanden investeert, horen daar rentekosten bij. In de begroting wordt hiervoor een rentepercentage gebruikt. Dit percentage wordt berekend door de rente te vergelijken met de waarde van de investeringen. Voor 2027 is dit percentage 2,6%.

Onderhoud

- Het onderhoud volgt het meerjarenonderhoudsplan (MJOP), dat als basis dient voor de berekening van de voorziening groot onderhoud. Het MJOP wordt om de drie jaar geactualiseerd; de laatste update was in 2023. In 2026 staat een nieuwe opname gepland van de actuele staat van de bouwkundige en installatietechnische componenten op de verschillende locaties.

Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's)

- In 2025 zijn de DVO's opgesteld en/of herzien, zodat de afspraken aansluiten op de actuele situatie. Niet alle DVO's zijn inmiddels definitief of ondertekend. In 2026 wordt hier vervolg aan gegeven. De begroting 2027 is opgesteld op basis van de DVO's zoals deze momenteel bekend zijn of in voorbereiding zijn. Nog af te sluiten DVO's in 2026 kunnen leiden tot wijzigingen in uitvoering en financiële consequenties. Indien deze wijzigingen significant zijn en niet binnen de bestaande budgetten passen, kan dit een begrotingswijziging tot gevolg hebben. Binnen de bestaande begroting worden de gevolgen echter budgetneutraal verwerkt, zodat er geen resultaatwijziging optreedt.
- Daarnaast kan buiten de basis-DVO's aanvullend maatwerk worden uitgevoerd. Voor dit maatwerk, bijvoorbeeld gericht op specifieke onderwerpen zoals het terugdringen van bijplaatsingen bij ondergrondse containers, wordt een aparte DVO afgesloten.

Bijdrage gemeenten

- In het hele gebied zijn er 69.760 huisaansluitingen, volgens de opgave van de gemeenten. De kosten worden verdeeld op basis van dit aantal. Elke gemeente betaalt een deel dat past bij het aantal huisaansluitingen in haar gebied.

4.3 Incidentele baten en lasten

Volgens de richtlijnen van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet in de begroting onderscheid worden gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Dit draagt bij aan een transparant en inzichtelijk financieel beeld.

Structurele baten en lasten keren jaarlijks terug en vormen de basis van de begroting. Wanneer de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken, is sprake van een structureel sluitende begroting. Incidentele baten en lasten doen zich eenmalig of onregelmatig voor, zoals opbrengsten uit de verkoop van eigendommen, ontvangen subsidies of grote eenmalige uitgaven.

Omdat het moment en de omvang van deze incidentele posten onzeker zijn, worden zij niet structureel in de begroting opgenomen.

4.4 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Als gevolg van het opheffen van de reserve grondwaardering is er geen sprake meer van structurele toevoegingen of onttrekkingen aan de reserves.

4.5 Investeringsprogramma

De tabel laat zien welke investeringen gepland staan in de begroting voor 2027 en in de meerjarenraming voor 2028 tot en met 2030.

Investeringsprogramma 2027-2030 (bedragen x 1.000 euro)	Begroting 2027		MJR 2028		MJR 2029		MJR 2030	
	uitbreiding	vervanging	uitbreiding	vervanging	uitbreiding	vervanging	uitbreiding	vervanging
Huisvesting	-	-	-	-	-	-	-	-
Inventaris	-	-	-	-	-	-	-	-
ICT/Software	-	400	-	150	-	150	-	150
Voertuigen	-	1.163	-	1.945	-	2.344	-	2.960
Materieel	-	1.062	-	946	-	936	-	957
Milieustraten/ Circulaire ambachtscentra	-	-	-	-	-	-	-	PM
Begrotingsresultaat	-	2.625	-	3.041	-	3.431	-	4.067

Tabel 14: Investeringsprogramma over begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030

Het investeringsprogramma geeft op hoofdlijnen inzicht in de geplande (vervangings)investeringen. Ten opzichte van de begroting 2026 is het investeringsniveau voor 2027 toegenomen. Dit wordt met name veroorzaakt door de vervanging van AfvalRIS (€ 250.000), een hogere investering in afzet- en wisselcontainers (€ 150.000) en een aanvullende investering van € 90.000 voor containers op de milieustraten. Deze containers blijken meer slijtage en veroudering te vertonen dan eerder was voorzien. Dit leidt tot hogere onderhoudskosten, terwijl reparaties niet onbeperkt mogelijk zijn. Hierdoor is het noodzakelijk om eerder en frequenter tot vervanging over te gaan. Vanaf 2027 wordt daarom gestart met een

inhaalslag, waarbij jaarlijks zes afzet- en wisselcontainers en zes containers op de milieustraten worden vervangen. De bijbehorende investeringen zijn opgenomen in de investeringstabel.

De elektrificatie van voertuigen staat gepland vanaf 2029 en is eveneens in het investeringsprogramma verwerkt. Deze investeringen passen binnen de huidige energievoorziening. Bij verdere opschaling van elektrisch materieel zal aanvullende investering in energiecapaciteit noodzakelijk zijn; deze kosten zijn op dit moment nog niet in het investeringsprogramma opgenomen.

In algemene zin blijft Waardlanden terughoudend met nieuwe investeringen. Bedrijfsmiddelen die technisch nog goed functioneren, blijven ook na afschrijving in gebruik. Vervanging wordt waar mogelijk uitgesteld, waarbij een zorgvuldige afweging wordt gemaakt tussen langer gebruik en de daarmee gepaard gaande oplopende onderhoudskosten. Daarnaast wordt gekeken naar de inzet van jong gebruikte activa van derden om investeringslasten te beperken. Hierdoor kunnen afschrijvingstermijnen in de praktijk afwijken van de vastgestelde normen.

Zoals vermeld in de kaderbrief, zijn de milieustraten in Vijfheerenlanden toe aan vervanging of modernisering. Na jaren van verkenning, in samenwerking met de gemeente Vijfheerenlanden, is er echter nog geen zicht op geschikte locaties. Daarom is de vervanging van deze milieustraten voorlopig als PM-post opgenomen in de meerjarenbegroting 2030.

BIJLAGEN

5 BIJLAGEN

5.1 Geprognosticeerde balans

BALANS ACTIVA						
<i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Realisatie 2025	Begroting 31-12-2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028	Begroting 31-12-2029	Begroting 31-12-2030
VASTE ACTIVA						
Financiële vaste activa						
Deelnemingen	1	1	1	1	1	1
Materiele vaste activa						
Gebouwen	4.226	4.154	3.840	3.500	3.160	2.820
Grond en terreinen	4.617	4.558	4.499	4.440	4.381	4.323
Vervoermiddelen	3.723	6.045	6.987	7.677	8.517	9.753
Vervoermiddelen in ontwikkeling	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	11.623	11.229	11.257	10.954	10.580	10.193
Machines, apparaten en installaties in ontwikkeling	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	935	810	763	661	573	473
Overige materiële vaste activa in ontwikkeling	23	-	-	-	-	-
Subtotaal	25.147	26.797	27.347	27.232	27.212	27.562
TOTAAL VASTE ACTIVA	25.148	26.798	27.348	27.233	27.213	27.563
VLOTTENDE ACTIVA						
Voorraden	62	55	55	55	55	55
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Openbare lichamen	58	100	100	100	100	100
Schatkistbankieren	3.750	1.800	1.800	1.800	1.800	1.800
Overige vorderingen	423	1.000	882	1.368	1.120	1.619
Voorziening dubieuze debiteuren	-68	-35	-70	-71	-72	-72
Subtotaal	4.163	2.865	2.712	3.197	2.948	3.447
Liquide middelen						

WaardLanden

BALANS ACTIVA

<i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Realisatie 2025	Begroting 31-12-2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028	Begroting 31-12-2029	Begroting 31-12-2030
Bank- en girosaldi	105	25	25	25	25	25
Kassaldi	3	1	1	1	1	1
Subtotaal	108	26	26	26	26	26
Overlopende activa						
Transitoria	2.049	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Omzetbelasting	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	2.049	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	6.382	5.946	5.793	6.278	6.029	6.528
TOTAAL ACTIVA	31.531	32.743	33.141	33.510	33.242	34.090

BALANS PASSIVA

<i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Realisatie 2025	Begroting 31-12-2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028	Begroting 31-12-2029	Begroting 31-12-2030
VASTE PASSIVA						
Eigen vermogen						
Algemene reserve						
Waardlanden	389	389	2.155	2.155	2.155	2.155
Bestemmingsreserve						
Reserve eigen risico verzekering	250	250	-	-	-	-
Reserve grondwaardering	1.175	1.315	-	-	-	-
Reserve Diftar	127	-	-	-	-	-
Resultaat Waardlanden 2023	342	-	-	-	-	-
Subtotaal	2.282	1.954	2.155	2.155	2.155	2.155
Voorzieningen						
Voorziening groot onderhoud	666	532	602	667	8	172
Voorziening spaarverlof	105	76	76	76	76	76
Voorziening langdurige ziekte	118	0	118	118	118	118
Voorziening WW eigenrisicodragers	43	0	43	43	43	43

WaardLanden

BALANS PASSIVA

<i>(bedragen x 1.000 euro)</i>	Realisatie 2025	Begroting 31-12-2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028	Begroting 31-12-2029	Begroting 31-12-2030
Subtotaal	932	609	839	904	245	409
Vaste schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	23.248	26.827	26.792	27.097	27.488	28.172
TOTAAL VASTE PASSIVA	26.462	29.390	29.787	30.156	29.888	30.736

VLOTTENDE PASSIVA

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar						
Overige schulden	784	2.054	2.054	2.054	2.054	2.054
BNG kasgeldlening	-	-	-	-	-	-
Bank- en girosaldi	242	200	200	200	200	200
Subtotaal	1.026	2.254	2.254	2.254	2.254	2.254
Overlopende passiva						
Transitoria	3.518	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
Omzetbelasting	525	-	-	-	-	-
Subtotaal	4.043	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	5.069	3.354	3.354	3.354	3.354	3.354
TOTAAL PASSIVA	31.531	32.743	33.141	33.510	33.242	34.090

5.2 Overzicht reserves

Reserves (bedragen x 1.000 euro)	Saldo ultimo 2025	Toevoeging 2026 *	Onttrekking 2026	Saldo ultimo 2026	Toevoeging onttrekking 2027	Saldo ultimo 2027
Algemene reserve	389	1.766	-	2.155	-	2.155
Reserve grondwaardering	1.175	-	-1.175	-	-	-
Reserve Diftar	127	-	-127	-	-	-
Reserve assurantie ER	250	-	-250	-	-	-
Totaal reserve	1.940	1.766	-1.552	2.155	-	2.155

Reserves (bedragen x 1.000 euro)	Toevoeging onttrekking 2028	Saldo ultimo 2028	Toevoeging onttrekking 2029	Saldo ultimo 2029	Toevoeging onttrekking 2030	Saldo ultimo 2030
Algemene reserve	-	2.155	-	2.155	-	2.155
Reserve grondwaardering	-	-	-	-	-	-
Reserve Diftar	-	-	-	-	-	-
Reserve assurantie ER	-	-	-	-	-	-
Totaal reserve	-	2.155	-	2.155	-	2.155

* Hierin is opgenomen het voorstel tot resultaatbestemming 2025.

5.3 Overzicht leningen

Naam geldgever Datum besluit. Nr. Goedkeuring	Oorspronkelijk bedrag	Jaar laatste aflossing	Rente per centage	Restant geldlening begin 2027	Aflossing 2027	Restant geldlening eind 2027	Rente geldlening 2027	Restant geldlening begin 2028	Aflossing 2028	Restant geldlening eind 2028	Rente geldlening 2028	Restant geldlening begin 2029	Aflossing 2029	Restant geldlening eind 2029	Rente geldlening 2029	Restant geldlening begin 2030	Aflossing 2030	Restant geldlening eind 2030	Rente geldlening 2030
	(in euro's)			(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)
B.N.G. (*6) 9 december 2013 leningnr. 40.108642	893.840	2033	3,260%	312.844	44.692	268.152	9.470	268.152	44.692	223.460	8.013	223.460	44.692	178.768	6.556	178.768	44.692	134.076	5.099
B.N.G. (*7) 9 december 2013 leningnr. 40.108640	2.925.105	2053	3,850%	1.974.445	73.128	1.901.318	74.608	1.901.318	73.128	1.828.190	71.793	1.828.190	73.128	1.755.062	68.978	1.755.062	73.128	1.681.935	66.162
B.N.G. (*8) 9 december 2013 leningnr. 40.108631	1.962.405	2043	3,610%	1.112.031	65.414	1.046.618	38.964	1.046.618	65.414	981.204	36.602	981.204	65.414	915.791	34.241	915.791	65.414	850.377	31.879
B.N.G. (*9) 27 oktober 2014 leningnr. 40.109391	1.000.000	2034	1,830%	400.000	50.000	350.000	7.157	350.000	50.000	300.000	6.242	300.000	50.000	250.000	5.327	250.000	50.000	200.000	4.412
B.N.G. (*10) 12 februari 2015 leningnr. 40.109641	1.000.000	2035	1,250%	450.000	50.000	400.000	5.076	400.000	50.000	350.000	4.451	350.000	50.000	300.000	3.826	300.000	50.000	250.000	3.201
B.N.G. (*11) 9 februari 2015 leningnr. 40.109630	1.000.000	2035	1,400%	450.000	50.000	400.000	5.678	400.000	50.000	350.000	4.978	350.000	50.000	300.000	4.278	300.000	50.000	250.000	3.578
B.N.G. (*14) 14 juni 2016 leningnr. 40.110554	1.000.000	2036	1,050%	500.000	50.000	450.000	-	450.000	50.000	400.000	-	400.000	50.000	350.000	-	350.000	50.000	300.000	-
B.N.G. (*16) 12 december 2016 leningnr. 40.110907	1.000.000	2036	1,300%	500.000	50.000	450.000	6.271	450.000	50.000	400.000	5.621	400.000	50.000	350.000	4.971	350.000	50.000	300.000	4.321
B.N.G. (*19) 15 januari 2019 leningnr. 40.112.486	1.400.000	2059	1,700%	1.155.000	35.000	1.120.000	19.061	1.120.000	35.000	1.085.000	18.466	1.085.000	35.000	1.050.000	17.871	1.050.000	35.000	1.015.000	17.276
B.N.G. (*20) 15 januari 2019 leningnr. 40.112.487	700.000	2039	1,350%	455.000	35.000	420.000	5.687	420.000	35.000	385.000	5.215	385.000	35.000	350.000	4.742	350.000	35.000	315.000	4.270
B.N.G. (*21) 23 december 2019 leningnr. 40.113.412	2.000.000	2027	0,160%	250.000	250.000	-	392	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B.N.G. (*22) 6 mei 2020 leningnr. 40.113.888	1.000.000	2030	0,350%	400.000	100.000	300.000	1.173	300.000	100.000	200.000	823	200.000	100.000	100.000	473	100.000	100.000	-	123
B.N.G. (*23) 8 mei 2020 leningnr. 40.113.889	2.000.000	2040	0,600%	1.400.000	100.000	1.300.000	8.013	1.300.000	100.000	1.200.000	7.413	1.200.000	100.000	1.100.000	6.813	1.100.000	100.000	1.000.000	6.213

Naam geldgever Datum besluit. Nr. Goedkeuring	Oorspronkelijk bedrag	Jaar laatste aflossing	Rente percentage	Restant geldlening begin 2027	Aflossing 2027	Restant geldlening eind 2027	Rente geldlening 2027	Restant geldlening begin 2028	Aflossing 2028	Restant geldlening eind 2028	Rente geldlening 2028	Restant geldlening begin 2029	Aflossing 2029	Restant geldlening eind 2029	Rente geldlening 2029	Restant geldlening begin 2030	Aflossing 2030	Restant geldlening eind 2030	Rente geldlening 2030
	(in euro's)			(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)	(in euro's)
B.N.G (*24) 25 maart 2022 leningnr. 40.115.547	6.000.000	2037	1,550%	4.400.000	400.000	4.000.000	63.464	4.000.000	400.000	3.600.000	57.264	3.600.000	400.000	3.200.000	51.064	3.200.000	400.000	2.800.000	44.864
B.N.G (*25) 30 januari 2023 leningnr. 40.116.231	2.500.000	2043	3,265%	2.125.000	125.000	2.000.000	65.640	2.000.000	125.000	1.875.000	61.559	1.875.000	125.000	1.750.000	57.478	1.750.000	125.000	1.625.000	53.396
B.N.G (*26) 22 februari 2023 leningnr. 40.116.281	1.300.000	2053	3,410%	1.170.000	43.333	1.126.667	38.633	1.126.667	43.333	1.083.333	37.155	1.083.333	43.333	1.040.000	35.677	1.040.000	43.333	996.667	34.200
B.N.G (*27) 22 februari 2023 leningnr. 40.116.282	1.400.000	2031	3,390%	875.000	175.000	700.000	24.587	700.000	175.000	525.000	18.654	525.000	175.000	350.000	12.722	350.000	175.000	175.000	6.789
B.N.G (*28) 26 mei 2023 leningnr. 40.116.440	1.000.000	2031	3,350%	625.000	125.000	500.000	18.448	500.000	125.000	375.000	14.261	375.000	125.000	250.000	10.073	250.000	125.000	125.000	5.886
B.N.G (*29) 26 mei 2023 leningnr. 40.116.441	1.000.000	2038	3,460%	800.000	66.667	733.333	26.309	733.333	66.667	666.667	24.002	666.667	66.667	600.000	21.695	600.000	66.667	533.333	19.389
B.N.G (*30) 11 augustus 2023 leningnr. 40.116.609	1.000.000	2031	3,560%	625.000	125.000	500.000	20.532	500.000	125.000	375.000	16.082	375.000	125.000	250.000	11.632	250.000	125.000	125.000	7.182
B.N.G (*31) 16 oktober 2023 leningnr. 40.116.726	900.000	2038	4,100%	720.000	60.000	660.000	29.014	660.000	60.000	600.000	26.554	600.000	60.000	540.000	24.094	540.000	60.000	480.000	21.634
B.N.G (*32) 16 oktober 2023 leningnr. 40.116.725	500.000	2031	3,950%	312.500	62.500	250.000	11.836	250.000	62.500	187.500	9.368	187.500	62.500	125.000	6.899	125.000	62.500	62.500	4.430
Leningen 2026	5.879.295	2036	3,500%	5.879.295	587.930	5.291.366	195.487	5.291.366	587.930	4.703.436	174.909	4.703.436	587.930	4.115.507	154.332	4.115.507	587.930	3.527.577	133.754
Leningen 2027	2.624.785	2037	3,500%	-	-	2.624.785	45.934	2.624.785	262.478	2.362.306	87.274	2.362.306	262.478	2.099.828	78.087	2.099.828	262.478	1.837.349	68.901
Leningen 2028	3.041.000	2038	3,500%	-	-	-	-	-	-	3.041.000	53.217	3.041.000	304.100	2.736.900	101.113	2.736.900	304.100	2.432.800	90.470
Leningen 2029	3.431.000	2039	3,500%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.431.000	60.042	3.431.000	343.100	3.087.900	114.081
Leningen 2030	4.067.000	2040	3,500%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.067.000	71.172
Totaal	57.524.429			26.891.116	2.723.663	26.792.238	721.435	26.792.238	2.736.141	27.097.096	749.917	27.097.096	3.040.241	27.487.855	782.985	27.487.855	3.383.341	28.171.514	822.683

5.4 Voorziening groot onderhoud

Verloop voorziening groot onderhoud (bedragen x 1.000 euro)	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	532	602	667	8
Stortingen	174	174	174	174
Uitgaven	-105	-110	-833	-10
Stand per 31 december	602	667	8	172

5.5 Overzicht van personele sterkte en loon- en inhuurkosten

Begrote personele sterkte en personeelskosten 2027	in FTE	Loonkosten (bedragen x 1.000 euro)	Inhuur kosten in (bedragen x 1.000 euro)	Totale kosten in (bedragen x 1.000 euro)
Directie	2,0	277	11	288
Bedrijfsvoering	20,9	2.176	206	2.382
Dienstverlening en beleid	20,9	1.808	161	1.969
Beheer Openbare Ruimte	7,0	494	120	614
Inzameling	38,6	3.107	764	3.872
Materieel	15,5	1.204	7	1.210
Milieustraten	21,2	1.751	243	1.993
Uitvoering indirect	8,0	870	23	893
Totaal	134,1	11.687	1.535	13.222

5.6 Taakvelden

Taakveld	Omschrijving	Baten (bedragen x 1.000 euro)	Lasten (bedragen x 1.000 euro)
0.1	Bestuur	-	43
0.11	Resultaat van de rekening baten en lasten	-	-
0.4	Overhead	-	4.606
0.5	Treasury	871	721
0.62	OZB - niet woningen	-	33
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-
0.10	Mutatie reserve	-	-
2.1	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.969	2.490
7.2	Riolering	-	-
7.3	Afval	29.476	25.423
TOTAAL		33.317	33.317

5.7 Risicoprofiel

Hieronder de meest recente risico-inventarisatie van februari 2026.

Nr.	Omschrijving risico:	Maatregelen	Risico	Bedrag	Kans	Benodigd weerstandsvermogen
Personeel gerelateerd						
1	Met terugwerkende kracht cao-gerelateerde stijging van de loonkosten.	Voor zover mogelijk inschatten op basis van publicaties.	3% van salarispost	314.400	50%	157.200
2	Ziekteverzuim (kort en lang)	Actief Arbo beleid, BHV, etc.	5% van salarispost	524.000	50%	262.000
3	Productiviteit verlies	Scholing/opleiding/begeleiding	5% van salarispost	524.000	25%	131.000
4	Arbeidsconflicten	Dossieropbouw/beoordelingen	2% van salarispost	209.600	50%	104.800
5	Transitievergoedingen	Dossieropbouw/beoordelingen	1% van salarispost	104.800	50%	52.400
6	Eigen risicodragers WW/PP	Dossieropbouw/beoordelingen	1% van salarispost	104.800	50%	52.400
7	Niet verzekerde schade door ongelukken	Periodieke controle verzekeringen	1% van salarispost	104.800	25%	26.200
8	Onvoldoende vakbekwaam personeel	Inzetten recruitment	5% van salarispost	524.000	50%	262.000
Subtotaal personeel gerelateerde risico's						1.048.000
Exploitatie gerelateerd						
9	Invoeren afvalverbrandings correctie factor	Opvoeren in de begroting	pm	-	0%	-
10	Niet gedekte schade onroerend goed	Periodieke beoordeling risico's	2% van waarde o.g.	174.240	25%	43.560
11	Tegenervallende opbrengsten/kosten afvalstoffen	Opvoeren in de begroting	2% van de verwerkingsbaten	116.990	50%	58.495
12	Debiteurenrisico a.g.v. faillissementen verwerking	Strakke debiteurenbewaking	5% van verwerkingsbaten	292.475	10%	29.248
13	Debiteurenrisico a.g.v. faillissementen overig	Strakke debiteurenbewaking	5% van overige taken	129.850	50%	64.925
14	Productiviteitsverlies door achterblijvende digitalisering	Ontwikkelen ICT-plan	3% van de kosten voor inzameling	689.040	25%	172.260
15	Prijsstijgingen brandstof	Niet in te schatten	10% van brandstofkosten	91.884	50%	45.942
16	Bijzonder groot onderhoud wagenpark	Onderhoud volgens schema	25% van onderhoudskosten	286.250	25%	71.563
17	Boekverliezen wagenpark a.g.v. buiten gebruik	Realistisch begroten en afschrijven	5% van waarde wagenpark	302.250	25%	75.563
18	Gevolgen nieuw/gewijzigd beleid	Strategienota, juridische control	5% van omzet	1.166.150	25%	291.538
19	Milieurisico's en calamiteiten	Voldoen aan wet- en regelgeving	3% van omzet	699.690	25%	174.923
20	Niet verzekerde schades aan containers etc.	Periodiek beoordelen op noodzaak verzekeren	5% van waarde containers	561.450	25%	140.363
21	Niet voldoen aan wettelijke eisen	Bijhouden wetgeving	3% van omzet	699.690	25%	174.923
22	Stroomuitval	Uitbreiden netcongestie	1% van omzet	233.230	10%	23.323
Subtotaal exploitatie gerelateerde risico's						1.366.623
KWD gerelateerd						
23	Dekkingsverlies a.g.v. terugvallen omzet	Realistisch begroten	25% van omzet KWD	463.750	10%	46.375
24	Dekkingsverlies a.g.v. terugvallen dividend Waardlanden B.V.	Realistisch begroten	Begrotingsbedrag dividend	150.000	33%	50.000
KWD gerelateerd						96.375
Totaal benodigd weerstandsvermogen						2.510.998

Dit is een uitgave van Waardlanden, juni 2026

Redactie en tekst	Waardlanden
Vormgeving	Richard van Zijll de Jong (Studio de Marcas)
Fotografie	Paul van Baardwijk (Studio Retouched) en Henk Ganzeboom (Kobalt fotografie)

Waardlanden
Postbus 555, 4200 AN Gorinchem
0183 68 11 11
info@waardlanden.nl

© Waardlanden 2026

Deze uitgave is met grote zorg samengesteld. Waardlanden streeft naar een correcte en volledige weergave van de informatie. Eventuele wijzigingen of onvoorziene omstandigheden kunnen echter invloed hebben op de gegevens in deze publicatie.